

Romanũ

Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana okwasiarukat Paulo 'ga upe rakue. A'eramũ Paulo 'ga 'aga kwasiaa imonou Roma pewara 'gã nupe.

Ymã te Janeruwarete 'ga Abraão 'gã juapyrera 'gã mü'jãu imogyau wemiayuwamũ rakue. Judeu 'gã Abraão 'ga juapyrera. Oje'ega Janeruwarete 'ga imonou Moisesi 'ga upe rakue. A'eramũ judeu 'gã mama'e apou Moisesi 'ga remikwasiarer imũ rakue. Ymã judeu 'gã etee Janeruwarete 'ga remiayua rakue.

A'ere Jejuí 'ga rur ire Janeruwarete 'ga wearamũ sigaty etee. 'Ypeywar are Jejuí 'ga manũü janetywera mepyawamũ. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'awamũ Jejuí 'ga rerowiaaramũ jane mogyau wemiayuwamũ. Judeu 'gã, judeue'emamũ jane jarejemogyau jareju'jaju'jawe 'ga upe. A'eramũ 'ga jane katu'oka pãwẽ pãwẽ, Jejuí 'ga jane erowiarãmũ.

Roma pewara 'gã naeapyoi ee rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukaa Paulo 'ga upe 'gã mueapyoawamũ ee. A'eramũ 'ga ka'arana kwasiaa inuga janee rakue.

1 ¹Je Pauloramũ ka'aran akwasiat imonou Roma pewaramũ pẽ nupe. Jejuí Kristu 'ga 'ã Janeruwarete 'ga ra'yraretea. 'Ga 'ã je mogo ojeupe oporowyky ma'eramũ. A'eramũ 'ga ruwa 'ga je pyyrũmũ morogyta esage mome'waramũ ikue. Aipo morogyta esagea Jejuí 'ga mome'ua. A'eramũ je a'eramũ tekou 'ga mome'wau kwe pewara 'gã nupe.

^{2,3}Ymã we te 'ã Janeruwarete 'ga wa'yrarete 'ga mome'ui oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã ka'arana kwasiaa 'ga ree rakue, Jarejararete 'ga ree rakue. “Anure nipo je teja'yra 'ga monoi ywy pe 'ga mogou ywy pewara 'gã pype”, 'jau 'ga 'ã oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue.

A'e are 'ã 'gã ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. Janeruwarete 'ga ra'yrarete 'ga 'ã janejararetea, Jejuí Kristu 'ga. Ywy pe 'ua 'ã 'ga 'ari kunumiakoramũ, Davi 'ga juapyrerãmũ rakue. ⁴A'ere 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea futat. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga wereko. A'eramũ 'ga manũ re 'ga Ruwarete 'ga opãjẽ mü 'ga moferapa, 'ga kwaawukaa janee. “A'jea futat pa je Jejuí Kristu 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea ra'e. Wa'yrareterãmũ 'ga reko'e'm ire amunipo 'ã 'ga 'ga nomoferawi” 'e are jane mul'jaukaa. ⁵Aipoa wa'yra 'ga upe futat Janeruwarete 'ga je mogoukari kwe pewara 'gã nupe ikue. “Paulo 'ga emogo kwe pewara 'gã nupe emome'waramũ”, 'jau 'ga wa'yra 'ga upe.

A'eramũ Jejuí 'ga je mogou 'agamũ judeue'ema 'gã nupe omome'waramũ ai'i. “Ekwap kwe pe je mome'wau, je rerowiarukaa ekou

'gã nupe. Je upe futat ewau je mome'wau 'gã nupe", 'jau 'ga jee. A'eramū je 'agamū tekou 'ga mome'wau pē nupe.

^{6,7}Roma pewaramū pēē nanē Janeruwarete 'ga pē mū'jāu Jeju Kristu 'ga remiayuwamū. Wemiayuwamū nanē 'ga pē mū'jāu nū. 'Ga 'ā oporomutaramū pē nee. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe.

Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Jeju Kristu 'ga Janejararetea. 'Gã nesagea pē nerekoa je afutat. Pē mopy'ata'waa nanē je afutat nū.

'Gã nee oje'ega monoawet

⁸Kwe pewara 'gã najuejue etee futat pēnera renupa. “Roma pewara 'gã werowiarete futat Jeju Kristu 'ga” 'e kwasi'oa 'gã enupa. A'eramū je teku'iramū tekou pē nee. Jarejuwarete 'ga je imuorypa pē nee. “Ene te 'ā eneresage. Ene futat 'ā eja'yra 'ga rerowiarukaa Roma pewara 'gã nupe. 'Awamū kwe pewara 'gã 'gã nera renupa”, 'jau je 'ga upe, 'ga muorypa pē katu'og are.

⁹⁻¹¹Jeowet je pē nesaka. A'eramū je teporogytau tekou Jarejuwarete 'ga upe pē nee. 'Ga upe futat je porowykyi tekou teporomutaramū 'ga ree. 'Ga ra'yra 'ga je tewau imome'wau tekou. 'Ga je kwaapa. Teojere'emamū je teje'ega 'ga upe pē nee. “Jeowet je Roma pewara 'gã nesaka, Kiapi'ni. Naesagi we je 'gã. A'eramū ene ejemifutar imū je monou peu, 'gã nesaka”, 'jau je 'ga upe tekou. Afutat je Jarejuwarete 'ga 'Agesagea mama'e esage apoa pē nupe, ojee pē mojemogygygukaawamū. ¹²Pejejepyri je o re nipo jane jareku'iramū jarejuee. Pēē Jeju 'ga rerowiararetea nipo je maku'iu pē nee. Je 'ga rerowiararetea nanē nipo pē maku'iu nū. A'eramū jane jarejomojemogygygukaa 'ga ree.

¹³Pēē Jeju 'ga rerowiaa pejejemogyau je 'jawe. A'eramū je tejemome'wau pē nupe. Jeparuesagiwet je pē nee. “Too 'gã nesaka 'jau”, 'jau je tekou tejeupe numiamū. A'ere maran gatu gatu etee mama'ea jee. A'eramū je tewawe'em we. Afutat je Jeju 'ga rerowiarukara pē pyriwara 'gã amū nupe. Karanū je rekoi kwe pe judeue'ema 'gã amū nupe, 'ga rerowiarukaa ai'i nū. Nan too tekou peuwara 'gã amū nupe 'ga rerowiarukaa, a'e futat je. A'ere nipo je oi futari 'gã amū mogytau Jarejuwarete 'ga upe 'jau. ¹⁴Nanuar imū omome'wawamū futat Jeju Kristu 'ga je mogoi ikue. Ma'eramū 'ā je rekoi 'ga temogoawer imū etee futat kwe pe 'ga mome'wau 'gã nupe. “Wyrarete pewara 'gã nupe, ka'a pewara 'gã nupe, ojemu'e ma'e 'gã nupe, ijemu'e'ema 'gã nupe. Mīmēra 'gã nupe ekwap je mome'wau”, 'jau 'ga jee ikue. A'eu te futat 'ā je tekou. ¹⁵A'eramū je a'eramū Jeju 'ga ree teporomome'uweramū futat pē nupe Roma pewaramū nanē nū.

Jeju 'ga ree morogyta esagea

¹⁶Opājē mū Janeruwarete 'ga morogyta esage rerowiaara 'gã katu'oka. Aipo morogyta esagea Jeju 'ga mome'ua. Judeu 'gã 'ga remikatu'og ppyfera.

A'ere 'ga 'awamũ judeue'ema nanẽ ikatu'ogi nũ. A'eramũ je morogyta esage mome'wau tekou 'gã nupe najuejue etee futat. Nojenosĩ je imome'wau tekou. ¹⁷Morogyta esage renuw ire jane jarejeapyoramũ 'ga 'e are. “Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã etee ajemogyau je jekoty'aawamũ”, Jarejuwarete 'ga 'e are jane jarejeapyoramũ. Ymã te 'ga oje'ega kwasiarukari 'gã nupe rakue: “Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã etee wesageramũ 'ga upe. Aipo 'gã etee 'ga imogyau ojeypyri nakwaparimũ ete rui”, 'jau 'gã ikwasiaa ka'aran are rakue.

Ywy pewaramũ janetywet

¹⁸Janeruwarete 'ga amara'neramũ mama'e tywera apoara 'gã nee, werowiare'ema 'gã nee. A'eramũ 'ga 'gã nerekou tyweaete 'gã tywer are. Mama'e tywera apo are etee 'gã wea'aramũ. Ku'jywa 'ga ree jẽmĩ wea'are'emamũ. A'eramũ 'gã Janeruwarete 'ga kwaape'ema. 'Ga ree wea'ar ire amunipo 'ã 'gã 'ga kwaawi. Mama'e tywera etee 'gã iapou. A'eramũ 'gã Janeruwarete 'ga kwaawukare'ema ajaupe. ¹⁹Agamũ futat 'ga ojekwaawukaa 'gã nupe. Opãjẽ resaukaa 'gã nupe. A'ere 'gã 'ã nuerowiari 'ga. A'eramũ 'ga aipoa werowiare'em are 'gã nerekou tyweaete.

²⁰Ymã te 'ã 'ga ywy apoi rakue. A'eramũ jane 'ga remiapofera resaka 'ga kwaapa. Niesagi jane 'ga numiamũ. A'ere jane 'ga remiapofera resagi. A'eramũ jane 'ga kwaapa, 'ga pãjẽ kwaapa nanẽ nũ. Nateepawi futari 'ga pãjẽ. A'eramũ aipo 'gã 'jawarũ'em: “Nakwaawi je Ku'jywa 'ga”, 'jawarũ'em 'ga upe. ²¹Akwaap futat 'gã 'ga numiamũ. A'ere 'gã nopojeuwi te 'ga. “Ene 'ã Oreruwaretea”, 'jawe'em 'ga upe. Wesak futat 'gã mama'ea 'ga remiapofera. Niporomuorywiweri te futat 'gã 'ga ree ojeupe iapopyrer are. Mama'e tywer are etee 'gã nea'aramũ. Ypytunaiwa pype wata ma'e 'gã nuesagi futari mama'ea. Nan tee 'gã. Ni'akwaawi futari mama'e are. A'eramũ 'gã mama'e tywera apou. ²²“Ore'akwaawarete futat ore”, 'jau futatee 'gã. A'ere 'gã 'meramũ etee. I'akwaap 'me ma'e 'gã. ²³Janeruwarete 'ga 'ã okoeteete ma'ea. A'ere 'gã nomuorywi 'ga. Mama'eukwaawa etee 'gã wa'agawy ita pyu imu'ama ae 'jawe ojeupe. Wyrã wewe ra'agawyau. Wyrã wata ma'e, oyriryk ma'e. Mĩmera 'gã imogyau ia'agawyau ojeupe. Wemiapofera etee 'gã amuoryp 'gã jemogyramũ, Janeruwarete 'ga amara'neramũ nanuara 'gã nee.

²⁴Nanuara 'gã nee Janeruwarete 'ga nojejukai. “Mama'e tywer are etee 'gã paruapoweramũ. Tene 'gã jemogyi otywera etee iapou ra'ne”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ taetu 'gã ajemogyau mama'e tywera apou ajaupe. ²⁵Nuerowiara'uweri 'gã Jarejuwarete 'ga je'eg a'jea. O'mea etee futat erowiaa. Amuoryp 'gã Janeruwarete 'ga remiapofera etee. Iapoarera 'ga jẽmĩ imuorype'ema. 'Ga futat imuorywipyraretea agawewi. A'etea 'gã 'ga muorype'ema. A'eramũ 'ga opoia nanuara 'gã nui.

²⁶Wemiapofera etee 'gã imuorywamũ Janeruwarete 'ga opoia 'gã nui. “Mama'e tywer are etee 'gã paruapoweramũ. A'eramũ je tepoia 'gã nui”, 'jau Janeruwarete 'ga ojeupe rakue.

A'eramũ taetu mama'e tywera apoara 'gã wemifutar imũ etee futat mama'e tywera apou. Kũjãmera 'gã omena ojee ekoa jẽmĩ ifutare'ema. Kũjãnamũ etee

futat 'gã wemiariñamũ ajuee. ²⁷Kũima'e 'gã nanẽ opoia wemireko are oko awi nũ. A'eramũ 'gã kũima'eramũ etee futat ajafutaa. Owy'aa kũima'eramũ etee futat ajuee. A'eramũ nanuara apoara 'gã ojemote'aa ojetee futat, akou tywet nipo 'gã otywer are wemifutar imũ etee futat.

²⁸Niporokwaawiweri 'gã Janeruwarete 'ga ree. A'eramũ 'ga opoia 'gã nui. “Mama'e tywer are etee pẽnea'aramũ je poiri pẽ nui”, 'jau 'ga 'gã nupe, mama'e tywera apoukaa 'gã nupe. ²⁹Aipo 'gã nia'wyrĩ futari. Akowari'e'em 'gã. Mama'e tywera etee 'gã iapou. Ojokaraemã 'gã ifutaa, ojomotesirũgatuu, iporerekoaywerete 'gã, oporojuka ma'e 'gã. Ajamue 'gã akou. O'meramũ te 'gã 'jau. Morogyta mowuwuara 'gã. ³⁰Ajuago'wau 'gã. Niporomutari 'gã Jarejuwarete 'ga ree. Nojelukai 'gã ajuee. Ojomotywerukat 'gã. Nuenuwi 'gã ujara 'gã je'ega. Ojerowiaraiw etee 'gã ojee. ³¹Ni'akwaawi 'gã mama'e are. Nuapoi 'gã mama'ea u'eawer imũ. Najemuaẽmi 'gã ajuee. Nipy'ata'wai 'gã ajuee. ³²Aipo 'gã Janeruwarete 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Nakamẽsĩ etee rui futat 'gã oi peu. A'ea 'gã ikwaapa agawewi. A'etea 'gã nopoiri futari mama'e tywera apo awi. Ojero'waro'wau etee otywera apou. A'eramũ 'gã ojerowiarairaiwa etee futat otywer are. Amumera 'gã mama'e tywerete agawewi wapo. A'etea 'gã 'jau: “Eneremiapoa esage futat”, 'jau etee 'gã ajaupe, mama'e tywera aporamũ.

Aipo 'gã nemiapoa mama'e tywera futat Janeruwarete 'ga upe.

Mama'e tywera apoara 'gã nereko tywet

2 ¹Gã nemiapofera mama'e tywera renuw ire pẽẽ mũ 'jau: “A'jea futat 'gã nemiapofera mama'e tywera futat”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe. “Aipo apoa 'gã ojemotywea Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe. A'ere aipo 'e reewi mama'e apou 'ga 'jawerimũ etee futat nũ 'eramũ pẽẽ nanẽ pejejekwau Jarejuwarete 'ga upe. ²“Mama'e tywera apoara 'gã Janeruwarete 'ga werekou tywet” 'ea jane ikwaapa. Mama'e a'jea etee Janeruwarete 'ga iapou. A'eramũ jane 'jau, “Mama'e tywera apoara 'gã ojereko tywerukat futat”, 'jau jane. ³Ma'eramũ sipo ajee pẽẽ nanẽ mama'e tywera apou 'gã 'jawe etee nũ, “pẽnemiapofera nia'wyrĩ 'ga upe”, 'e re? Pẽẽ sipo Janeruwarete 'ga nepẽ nereko tyweri mama'e tywera pẽẽ iaporamũ? Mama'e tywera pẽẽ iaporamũ 'ga pẽ nerekou tyweaete nanẽ 'gã 'jawe futat. ⁴Pẽẽ mũ nipo 'jau: “Jane ree 'ga jemuaẽmi. Ipota'wa futat 'ga jane ree. Najane rereko tywera'nei 'ga”, 'jau nipo pẽẽ. Aipoa a'jea futat. A'ere pẽẽ nepẽneapyoi 'ga ree. Ajemuaẽm futat 'ga pẽ nee petywer awi pẽ momoirukaawamũ pẽ nupe. Ma'eramũ 'ã 'ga nepẽ motesirũgatuwa'nei. “Otywer awi 'gã poir ire je 'gã nerekou tywere'em”, 'jau 'ga ojeupe. ⁵A'ere nipo 'ã nepepoiri futari pejetywer awi. Pejero'waro'wau etee futat 'ã 'ga je'ega renupe'ema. A'eramũ nipo pẽẽ 'ga mamara'neukaa etee te pejejee. A'eramũ nipo 'ga pẽ nerekou tyweaete wowase ae majatykaawa 'ara rupi. Aipoa 'ara rupi 'ga mama'e tywera apoara 'gã nerekou tyweaete 'gã nemiapo tywer are etee futat. A'eramũ nipo 'ga, mama'e tywera pẽẽ iapo re, pẽẽ nanẽ pẽ nerekou tyweaete, pẽnemiapofer are.

⁶Akwaap 'ga janeremiapofera. A'eramũ 'ga jane mepyau janeremiapofer are etee futat. ⁷Jane mũ mama'e esage apou jarejemogyau. Jarejuwarete 'ga je'ega jane enupa. “Tejeupe 'ga je'eg are jeporenuwiweramũ tekou. ‘Ene 'ã je renupa ekou. A'eramũ ene eneresage futat jee’ 'e are jeporenuwiweramũ”, 'jau jane. 'Ga pyri jareoa jane ifutaa. 'Ga pyriwara 'gã jarepojeuwa jane ifutaa jarejemogyau. Nan jane iaporamũ 'ga jane mogyau ojeypyri nakwaparimũ ete rui futat. ⁸A'ere ojee ea'are'ema 'gã nee Janeruwarete 'ga mara'neramũ. Morogyta a'jea renupare'ema 'gã nee, mama'e tywera apoara 'gã nee, ojee ojerowiaraip ma'e 'gã nee. Mĩmera 'gã nee 'ga amara'neramũ. A'eramũ 'ga 'gã nerekou tyweaete. ⁹Mama'e tywera apoara 'gã juejue futat nipo 'ga erekou tyweaete. Judeu, judeue'em. Mĩmera 'gã nipo 'ga 'gã nerekou tyweaete. ¹⁰Mama'e esage apoareramũ te nipo ajee 'ga 'i janee: “Pẽẽ pẽnesage jee”, 'jau nipo 'ga janee. Jane mopy'ata'wau ojeypyriwara 'gã nowase. Aipo 'ga wapo mama'e esage apoara upe. Judeuramũ ore 'ga iapoi, judeue'emamũ pẽ nupe nanẽ 'gã iapou nũ. ¹¹Janeruwarete 'ga ojejuka pãwẽ pãwẽ jane ree. A'eramũ 'ga mama'e tywera apoara 'gã juejue 'ga erekou tyweaete. Mama'e esage apoara 'gã juejue 'ga erekou esage.

¹²Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari oreypp 'ga upe rakue, Moisesi 'ga upe rakue. A'eramũ judeuramũ ore 'ga remikwasiarera rerekou. A'ere judeue'emamũ pẽẽ nepetywi futari 'ga je'ega pyu. Janeruwarete 'ga nomonoi pẽ nupe rakue. A'etea Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tyweaete mama'e tywera aporamũ. A'eramũ nipo 'ga judeuramũ ore 'jau: “Nepeenuwi jeje'ega. A'eramũ je pẽ nerekou tyweaete”, 'jau nipo 'ga oreypp 'gã nupe rakue. ¹³NaMoisesi 'ga remikwasiarera kwaapara 'gã tee rui esage Janeruwarete 'ga upe. 'Ga je'eg imũ mama'e apoara 'gã etee te esage 'ga upe.

¹⁴Judeue'emamũ pẽypy 'gã nitywi futari 'ga je'ega rerekwara ka'arana pyu rakue. Nomonoi 'ga 'gã nupe. A'ere 'gã 'ga remifutara kwaawi ojee. A'eramũ 'gã amũ mama'e apou 'ga remifutar imũ. ¹⁵A'eramũ 'gã nesakara 'gã nipo 'jau: “Nitywi futari 'gã Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ka'arana pyu. A'etea 'gã 'ga remifutara kwaapa ojee. Sã'ã 'gã mama'e apoa 'ga je'eg imũ”, 'jau nipo 'gã nesakara 'gã. Akwaap futat 'gã mama'e esagea. Akwaap futat 'gã mama'e tywera. A'eramũ 'gã mama'e tywera aporamũ 'jau ojeupe: “Aipoa nia'wryi”, 'jau ojeupe. Mama'e esage aporamũ 'gã 'jau: “Aipoa esage”, 'jau 'gã ojeupe. ¹⁶A'eramũ wowase ae majatykaawa 'ara rupi nipo Janeruwarete 'ga jane mojo'ogukaa Jejui Kristu 'ga upe. Janerekwawera 'ga ikwaapa, janerea'aawera nanẽ 'ga ikwaapa nũ. A'eramũ 'ga jane mojo'oka nipo wemiayuamũ, werowiare'ema 'gã nui. Nan je reko morogyta esage mome'waramũ.

Ee judeu 'gã jemogypykawet

¹⁷“Jane 'ã judeua”, 'jau pẽẽ mũ pejejemogyau. “Moisesi 'ga remikwasiarera 'ã jane erekou. A'eramũ jane jarejesageramũ jarejemogyau”, 'jau pẽẽ pejejaupe numiamũ. “Jane 'ã Jarejuwarete 'ga remiayuwaretea”, 'jau pẽẽ

pejejerowiarai pa pejee. ¹⁸Jarejuwarete 'ga remifutara pekwaap numiamū. Moisesi 'ga remikwasiarer are pejejemu'jau mama'e esage kwaapawamū.

¹⁹Easĩg ma'eramū ae nuatai futari ojetee. A'eramū Janeruwarete 'ga kwaapare'ema 'gã eae'ema 'gã 'jawe futat. Mama'e a'jea kwaapare'ema 'gã easĩg ma'e 'jawe. A'eramū pēē 'jau: “Ore ea ma'e 'jawewara aramueapyo 'gã 'ga ree”, 'jau pēē numiamū. ²⁰“I'akwaawe'ema 'gã ore aramu'e ee. Kunumĩ 'gã nanē ore imu'jau ee nū”, 'jau pēē numiamū. “Orokwaaw ore Moisesi 'ga remikwasiarera. Moisesi 'ga ore mueapyou mama'e are. Mama'e a'je are 'ga ka'arana kwasiari rakue. A'eramū ore 'gã mu'jau ee”, 'jau pēē numiamū. ²¹Ma'eramū sipo ajee pēē pejejemu'jau esage'em ee? Nepeenuwi futari 'ga je'ega. “Pemunarū awi”, 'jau agawewi pēē 'gã nupe. A'etea pēē aipo 'gã nupe 'e re pēē futat pemunarū. ²²“Peko awi pejejuemireko are”, 'jau pēē 'gã nupe. Ma'eramū sipo ajee aipo 'gã nupe 'e re pejekou pejejuemireko are? “Kũjãmeramū pejekowe'em pejejomen are”, 'jau pēē 'gã nupe. Ma'eramū sipo pejekou pejejomen are, aipo 'gã nupe 'e re? Nepēporomutari pēē maira'me a'agaw are. A'ere pejemunarūmū mama'e are maira'me a'agawa rog awi. Ymã te Moisesi 'ga jane mu'jau maira'me a'agaw are rakue. “Pemuoryp kasi maira'me a'agawa ne”, 'jau 'ga janee rakue. “Pemunarū awi mama'e are”, 'jau nanē 'ga rakue nū. A'eramū pēē pejejemotywea Jarejuwarete 'ga upe pejemunarūmū mama'e are maira'me a'agawa rog awi. ²³“Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe, inuga oree rakue”, 'jau pēē, pejejerowiaa ee. Ma'eramū sipo ajee pēē erowiare'ema? 'Ga je'ega renuwe'emamū pēē 'ga rerowiarukare'ema judeue'ema 'gã nupe. ²⁴Ymã te 'ã 'ga amū ka'arana kwasiaa pē nee rakue. “Judeuramū pē nekoarūe'em are judeue'ema 'gã Janeruwarete 'ga akurap”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue.

²⁵Je nanē judeua, pē 'jawe. Ymã te Janeruwarete 'ga 'jau janepypp 'gã nupe rakue: “Pēē 'ã jeremiayuwaretea. A'eramū pēē pejejomojewaka 'gã nupe pē kwaawukaawamū. A'eramū 'gã 'jau: ‘Aipo 'gã Ku'jywa 'ga remiayuwaretea’, 'jau nipo 'gã pē nupe, pejewaga resag ire”, 'jau Janeruwarete 'ga janepypp 'gã nupe rakue. A'ere pēē mū 'jau: “Ore 'ã judeua. A'eramū ore Jarejuwarete 'ga remiayuwaretea. Sã'ã orejomojewaga”, 'jau nipo pēē. A'ere jane 'ga je'ega renuparamū etee janejewaga resageramū 'ga upe. Pejejerowiarai pa etee pejewag are pejejemogyau. A'ere 'ga je'ega renupare'emamū pēē ojewagipyre'ema 'jawe etee pejemogy 'ga upe. Pejewagamū futat numiamū. A'ere 'ga je'ega nepeenuwi. Judeue'ema 'gã 'jawe futat pejejemogyau.

²⁶Judeue'ema 'gã nojemojewagi futari. A'ere amumera 'gã amū mama'e apoi Jarejuwarete 'ga remifutar imū. Aipo 'gã judeu 'jawe futat Jarejuwarete 'ga upe, imojewagipyrrera 'jawe. Aipo 'gã Jarejuwarete 'ga remiayuwa futat. ²⁷Jane 'ã judeuramū jareja'yra kũima'e mojewaka jarejemiapou. Jane 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'arana rerekou. A'etea 'ã pēē mū nepeenuwi futari 'ga je'ega. A'eramū 'ã judeue'ema 'gã jēmĩ ajemogyau esage Janeruwarete 'ga remifutar imū. Nitywi 'gã 'ga je'ega rerekwara. Nomojewagi 'gã wa'yra 'gã. A'etea 'gã mama'e

apou 'ga remifutar imũ. A'eramũ nipo 'gã 'jau pẽ nupe: “Pẽẽ 'ã judeuramũ pejewak futatee. Pẽ nupe 'ã 'ga oje'ega rerekwara monou. A'etea nepeenuwi 'ga je'ega. Ore 'ã noretywi agawewi futat ipyu. A'etea ore mama'e apou 'ga remifutar imũ etee”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. ^{28,29}Janeruwarete 'ga oje'ega renupara 'gã mogyau wemiayuwamũ. Naimojewagipyreera 'gã etee rui 'ga remiayuwu. Oje'ega renupara 'gã etee 'ga imogyau wemiayuwamũ. 'Ga je'ega renupare'ema 'gã ojewak futateeramũ akou. Na'ga remiayuwu rui agawewi 'gã. 'Ga je'ega renupara 'gã Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã mogyau 'ga remiayuwareteramũ. Aipo 'gã nupe Janeruwarete 'ga 'jau: “Ene 'ã eneresage jee”, 'jau 'ga aipo 'gã nupe. Najane pyriwara 'gã nui aipo 'i janee. Janeruwarete 'ga te 'liarũ janee.

3 ¹A'eramũ nipo pẽẽ 'jau jee: “Judeu teea pa 'ã ore nũ?” 'jau nipo pẽẽ. “Orojewag ekoeteramũ arajemogyau nũ?” 'jau nipo pẽẽ. ²Naani. Aipo pe'je awi, 'jau je pẽ nupe. Janeruwarete 'ga 'ã oje'ega mua judeuramũ janeypy 'gã nupe rakue. “Teje'ega je omono ikwasiarukaa pẽ nupe. A'eramũ ki pẽẽ jeje'ega renupa. Jeje'eg imũ etee ki pẽẽ mama'e apou. Pejejeapyo esageramũ pẽẽ je pejemu'eawer are”, 'jau 'ga janeypy 'gã nupe rakue. ³A'ere 'ã 'gã amũ nuerowiari 'ga je'ega rakue. “Gã werowiare'emamũ ma'eramũ sipo Janeruwarete 'ga mama'e apowe'em u'eawer imũ etee”, 'jau nipo pẽẽ. ⁴Naani. U'eawer imũ etee futat 'ga mama'e apoi. Ni'mea'uweri futari 'ga. Ae te 'ã najuejue etee futat i'me. A'ere Janeruwarete 'ga ni'mei futari. Mama'e a'jea etee futat 'ga imome'wau. Ymã te 'ga amũ ka'arana kwasiari 'ga ree rakue:

“Eneje'egamũ nipo eneje'ega renupara 'gã 'jau, a'jea futat 'ga je'ega, 'jau nipo 'gã ene rerowiare'ema 'gã nupe.

O'meramũ te Ku'jywa 'ga 'i, 'gã amũ 'e renupa nipo amumera 'gã 'jau: Naani. Ene te ene'me, 'jau nipo 'gã ene'me are ako ma'e 'gã nupe.

Ene ago'o ekoteeara 'gã nupe nanẽ nipo 'gã 'jau nũ:

O'meramũ te 'gã 'i. Ako esage Janeruwarete 'ga, 'jau nipo 'gã enee, ene ago'o ekoete renuw ire”,

'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue.

⁵A'eramũ nipo pẽẽ mũ 'jau futatee: “Ko ajee ore narakoarũ”, 'jau nipo pẽẽ. “Taruesak Jarejuwarete 'ga wesage resaukara 'jau”, 'jau futatee nipo pẽẽ. “Jane rekoarũ'e'em are Janeruwarete 'ga wesage resaukaa 'gã nupe 'jau”, 'jau nipo pẽẽ numiamũ. Aipo a'je re amunipo 'ã Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoi jane rerekou tyweaete jane rekoarũ'e'em are. A'ere naani. Nananũ. (Aipoa 'eramũ pẽnea'awarũ'e'ema futat. Nia'wryi aipoa pẽnea'aawa. Nananũ Ku'jywa 'ga rea'aramũ ee.) ⁶A'jeteetewi Janeruwarete 'ga mama'e apoi. A'eramũ 'ga a'jeteetewi futat jane mepyau janeremiapofer are etee futat.

⁷A'eramũ nipo pẽẽ mũ 'jau futatee: “Esage ore'mea. Ore'me re nipo 'gã 'jau: Na'gã 'jawe rui Janeruwarete 'ga mama'e a'jea etee omome'u, 'jau nipo 'gã ore'me renuw ire”, 'jau nipo pẽẽ. “Ma'eramũ sipo ore'mea Janeruwarete 'ga 'me'ema resaukare'ema. 'Ga 'me'ema resaukar ire ma'eramũ sipo Janeruwarete 'ga je rereko tyweri je'me are”, 'jau nipo pẽẽ. ⁸Aipo are ea'at ma'eramũ pẽẽ

mama'e tywer are ea'at ma'eramū nanē futat nū. “Janetywera nipo Ku'jywa 'ga resagea resaukaa 'gā nupe”, 'jau futatee pēē. A'ere aipoa pē'ea nia'wyri.

Aipo 'e are 'gā amū je je'ēwu'jaga: “Mama'e tywera siapo 'jau Jarejuwarete 'ga resage resaukaawamū 'jau, e'i Paulo 'ga janee”, 'jau futatee 'gā je je'ēwu'jaga. A'ere 'gā 'me ate. Na'ea'uweri je aipo 'jau. A'eramū nipo aipo 'gā 'meawer are anure Janeruwarete 'ga 'gā nerekou tyweaete futat.

Najuejue etee futat janetyweramū

⁹Maran te jane? Judeuramū futat nā'ā jane re'ā. Janeresage sipo jane judeue'ema 'gā nesage apyraapa sa'e nā'ā jane re'ā, 'jau nipo pēē? Naani. Najuejue etee futat janetyweramū Jarejuwarete 'ga upe judeuramū. Judeue'emamū pēē nanē oreywera 'jawe etee futat nū. ¹⁰Ymā te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa 'gā amū nupe inuga janetywer are rakue:

“Nitywi futari 'ga amū esage ma'eramū Jarejuwarete 'ga upe.

¹¹ Naeapyoi futari 'ga amū Jarejuwarete 'ga remifutar are.

Niparuerowariweri 'ga amū Jarejuwarete 'ga ree.

¹² Nokoi'i futari 'ga amū Jarejuwarete 'ga remifutar imū tāmējē mama'e esage apoaramū.

Nokoi'i futari 'ga amū Jarejuwarete 'ga remifutar imū mama'e esage are ipromutat ma'eramū.

¹³ Mama'e tywera etee 'gā imome'wau ajaupe.

O'me ekoeteramū etee futat.

Ajuago'wau ekoete tee futat 'gā ajemogyau.

¹⁴ Amara'ne ekoeteramū nanē nū.

Mama'e tesirūa etee futat imome'wau ajaupe.

¹⁵ Nokyjei 'gā ajuapisi ekoete awi.

¹⁶ Ojomotesirūgatu au'jeteramū.

¹⁷ Nipota'wai 'gā ajuee.

A'eramū 'gā ojomopy'ata'waukare'ema.

¹⁸ Nopojeuwi futari 'gā Jarejuwarete 'ga”,

'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue.

¹⁹Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gā nupe rakue.

Oje'ega rerekwara ka'arana 'ga imua oree, judeuramū oree. Ma'eramū 'ā ore: “Nikwaawi jane jarejekoarūe'ema”, naru'ea'uweri. Najuejue etee futat janetyweramū Ku'jywa 'ga upe. Judeuramū ore, judeue'emamū pēē nanē nū. A'eramū 'ga ae rerekou tyweaete aetywer are. ²⁰Nuenupawi futari 'ga amū Moisesi 'ga remikwasiarera. A'eramū ojemuesage ma'ea nanē otywe'emamū nū. Moisesi 'ga je'ega renupaw ire amunipo 'ā jane janeresageramū. A'ere nitywi futari 'ga amū 'ga je'ega renup katu katuarera. A'ere jane jaretywera kwaawi 'ga je'ega renuw ire.

Werowiaara 'gã 'ga ikatu'oka

21,22¹Awamũ futat Janeruwarete 'ga jane mu'akwaapa ojeupe jane muesage are. Ymã te Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari rakue. A'ere naaipoa rüi jane muesagei Janeruwarete 'ga upe. Jejui Kristu 'ga ree jane jemogypygamũ te 'ga jane muesagei ojeupe. Jareju'jaju'jawe etee futat jarejemogyau. Ore judeuramũ, pẽẽ judeue'emamũ nanẽ 'ga imuesageu Jejui 'ga ree jane jemogypygamũ te. 23²Najuejue etee futat 'ã janetyweramũ Ku'jywa 'ga upe. Nitywi futari esage ma'e 'ga amũ Ku'jywa 'ga upe. Esage ma'e 'gã etee ajemogyau Ku'jywa 'ga pyri. A'eramũ jane najuejue etee futat jarejemogyau mukumuku 'ga wi. Najane mũ upe etee rüi Ku'jywa 'ga 'i: “Ejetee ejemuesage jee”, 'jawe'em. 24³A'ere 'ga te jane muesagei Jejui Kristu 'ga jane erowiarãmũ. Niapoi agawewi futat jane mama'e esagea 'ga upe. A'tea 'ga jane muesageu ojeupe Jejui Kristu 'ga jane erowiarãmũ. Jejui 'ga amanũmũ janetywera moiwamũ rakue. A'eramũ 'ga werowiarãmũ janetywera moia jane wi, jane mũ'jãu mama'e tywera apoara 'gã nui. Jane wi janetywera moia 'ga 'Uwarete 'ga mota'wau janee. 25⁴Janeruwarete 'ga Jejui 'ga mua ojeupe janetywera mepyawamũ rakue. 'Ypeywar are amanãaw ipe 'ga janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe rakue. Jejui 'ga jane erowiarãmũ Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi. Jejui 'ga upe aetywera mepyukaawer are Janeruwarete 'ga wesage resaukaa janee.

Ymã te Jejui 'ga manũe'emaue Ku'jywa 'ga wea'are'emamũ aetywer are rakue. Wuagamũ 'ga janepyy 'gã tywera upe rakue. “Anure nipo Jejui 'ga manũi 'gã tywera mepyau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramũ 'ga wea'are'emamũ 'gã tywer are. 26⁵Jejui Kristu 'ga aetywera mepyarera. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'awamũ jane muesageu Jejui 'ga jane erowiarãmũ. Esagerete ma'ea Janeruwarete 'ga. A'eramũ 'ga ojeypyri aetywera io futare'ema. A'eramũ 'ga wa'yra 'ga mua aetywera mepyawamũ 'ga jukaukaa. A'eramũ jane “al'jeteetewi 'ga mama'e apoi” 'e kwaapa jarejemogyau al'jea futat. Janetywer are Jejui 'ga manũe'em ire amunipo 'ã 'ga ae muesagewe'em futat. A'ere Jejui 'ga aetywera mepyi. A'eramũ esagerete ma'e 'ga jane muesageu Jejui 'ga ree jane jemogypygamũ.

27⁶'Ga te 'ã jane muesage. A'eramũ jane 'jawe'em: “Je te 'ã jeresage 'gã nesagea apyraapa”, 'jawe'em jane. NaMoisesi 'ga je'ega renuparamũ rüi 'ga jane muesagei. Jejui 'ga rerowiaaramũ te 'ga jane muesagei. A'eramũ jane jarejerowiaraipe'ema jarejesage are. 'Ga te 'ã jane muesage. 28⁷NaMoisesi 'ga je'egeer imũ mama'e aporamũ rüi 'ga jane muesagei. Nienupawi futari jane 'ga je'egeera. A'eramũ 'ga, Jejui 'ga jane erowiarãmũ te, jane muesageu. 29⁸Judeurãmũ etee sipo 'ga ore muesagei? Judeue'emamũ sipo 'ga nepẽ muesagei? Naani. 30⁹Majepei tee Janeruwarete 'ga. 'Ga etee futat janererekwat pãwẽ pãwẽ. Jejui 'ga jane erowiarãmũ juejue 'ga jane muesageu ojeupe. Judeurãmũ ore, pẽẽ judeue'emamũ miamũ 'ga jane muesageu Jejui 'ga rerowiarãmũ. 31¹⁰A'eramũ miamũ jane Moisesi 'ga 'eawera retyke'ema: “Jejui 'ga rerowiaaramũ etee te Janeruwarete 'ga ae muesagei ojeupe. A'eramũ jane

Moisesi 'ga 'eawera renupe'ema”, 'jawe'em jane 'gã nupe. Naani. Jejui 'ga rerowiar ire jane nanē Moisesi 'ga je'egera renupa jarejemogyau nū.

Abraão 'ga

4 ¹Pënea'ar iki Abraão 'ga ree. 'Ga 'ã judeuramū oreypya. Maran ajee Janeruwarete 'ga 'ga muesagei rakue? ²Wemiapofer are ojemuesage re amunipo 'ã 'ga ojerowiaraipe ojee. “Je te 'ã ajemuesage tejete”, 'Jau amunipo 'ã 'ga ojeupe. A'ere nanarūi. Naojete rūi 'ga jemuesagei. A'eramū 'ga ojerowiaraipe'ema ojee Jarejuwarete 'ga upe. ³Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Abraão 'ga ree rakue:

“Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga werowiat. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau: 'Abraão 'ga je rerowiat. A'eramū 'ga wesageramū jee’, 'jau 'ga Abraão 'ga upe”,

'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amū upe rakue.

⁴Sã'ã oporowyky jara 'ga. Ojeupe oporowyky ma'e 'gã 'ga imepyau 'gã porowyky are. Nomono tee rūi 'ga 'gã nupe epye'eme. Oporowyky te 'gã 'ga upe. A'eramū 'ga 'ã 'gã porowyky repy monou 'gã nupe. ⁵A'ere nanarūi Janeruwarete 'ga. Naojeupe janeporowyky are rūi 'ga 'jau jane: “Aipo 'ga esage jee”, 'jau. Werowiarāmū te 'ga aipo 'jau jane. Mama'e tywera apoarera agawewi. A'etea Janeruwarete 'ga 'jau: “Ko 'ga je rerowiat. 'Ga tywera je omoit 'ga wi. A'eramū 'ga 'awamū wesageramū jee”, 'jau 'ga werowiaaramū 'gã nupe. ⁶“Natejeupe pēporowyky are rūi je 'i: Pēnesage pejejemogyau jee, 'jau je pē nupe. Tejerowiar are tee je aipo 'jau pē nupe”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. Ymã te Davi 'ga nanē ka'arana kwasiari iku'i ma'e are rakue:

“Maranuara sipo aku'iramū akou?

⁷ Ojewi Janeruwarete 'ga otywera moiripyrrera 'gã etee aku'iramū ajemogyau.

Otywer awi ipireipyrrera 'gã etee aku'iramū ajemogyau.

⁸ Aipo 'gã tywer are Janeruwarete 'ga wea'aru'jawe'emamū futat. A'eramū aipo 'gã aku'iramū ajemogyau”,

'jau Davi 'ga ikwasiaa rakue.

⁹Judeuramū ore upe etee te Davi 'ga aipo 'ga 'i? Naani. Judeue'emamū pē nupe nanē 'ga aipo 'jau nū. Werowiarāmū Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: “Je rerowiar ape ekou. A'eramū ene 'awamū ejesageramū jee. Mama'e tywera apoare'ema 'jawe futat ene ekou jee”, 'jau 'ga 'ga upe rakue.

¹⁰Judeuramū 'ã ore orojemojewaka. A'ere ojojemojewagukare'emawe Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiari rakue. A'eramū 'ga jewage'emauwe futat Janeruwarete 'ga 'jau 'ga upe rakue: “Abraão 'ga je rerowiat. A'eramū 'ga wesageramū jee”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. ¹¹Werowiar ire tee Janeruwarete 'ga 'jau Abraão 'ga upe rakue: “Ejemojewagukat 'ga amū upe. Eja'yra 'ga, ejemiayuwa 'gã nanē emojewagukat nū”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. A'ere Abraão 'ga 'ga rerowiari ra'ne. Werowiar ire tee Ku'jywa 'ga 'i 'ga upe: “Ejemojewagukat

'ga amũ upe”, 'jau. A'eramũ 'ga jewaga Kul'jywa 'ga rerowiara resaukaa janee. A'eramũ Janeruwarete 'ga rerowiaaramũ jane juejue 'jau: “Abraão 'ga janeruwa 'jawewara. 'Ga 'ã Jarejuwarete 'ga werowiat rakue. A'eramũ 'ga janeruwa 'jawewara janee”, 'jau jane jarejaupe Abraão 'ga ree. Judeuramũ ore, judeue'emamũ pẽ 'jau. Pejewage'ema agawewi. A'etea 'ga, “eneresage jee”, 'jau pẽ nupe werowiamũ. A'eramũ pẽ nanẽ 'jau: “Abraão 'ga janeruwa 'jawewara janee”, 'jau pẽ nanẽ nũ. Jarejuwarete 'ga rerowiaaramũ juejue aipo 'jau Abraão 'ga upe. ¹²Abraão 'ga imojewag ypyyryera 'ga. A'eramũ 'ga akou judeuramũ oreruwa 'jawewara. A'ere 'ga omojewage'emauwe Jarejuwarete 'ga rerowiar. Jarejuwarete 'ga rerowiar ire te 'ga janeruwa 'jawe 'ga rekoï janee. Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gã nupe 'ga na'gã nuwa 'jawe rüi 'ga rekoï 'gã nupe.

U'eawer imũ 'ga mama'e apoi

¹³Ymã te Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: “Tamono 'gã ywya enee 'jau. A'eramũ ywya ene ma'ea futat. Enejuapyrama 'gã ma'ea nanẽ nũ”, 'jau Janeruwarete 'ga 'ga upe rakue. A'eramũ Abraão 'ga 'ga rerowiaa. Werowiar ire Janeruwarete 'ga 'jau: “Esage 'gã jee”, 'jau 'ga 'gã nupe. Ma'eramũ 'ã 'ga ywy monoi 'gã nupe 'gã nupawamũ rakue. NaMoisesi 'ga je'ega renuw are rüi Janeruwarete 'ga ywy monoi 'gã nupe rakue. Werowiamũ te 'ga imonoi 'gã nupe rakue. ¹⁴“Tejerowiaara 'gã nupe etee je mama'e monoi”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. A'eramũ 'ga mama'e monowe'em Moisesi 'ga je'egeera renupara 'gã nupe werowiare'emamũ. “Moisesi 'ga je'egeera renupara 'gã nupe Janeruwarete 'ga mama'e mono re maran sipo jane Jarejuwarete 'ga rerowiar? Al'jea sipo 'ga 'eawera?” 'jau 'gã. A'ere naani. Nanarüi futat. ¹⁵Janeruwarete 'ga futat oje'ega okwasiarukat Moisesi 'ga upe rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga remikwasiarera renupare'ema 'gã nerekou tyweaete. “Jeje'eg are nepëporenuwiweri. A'eramũ je temara'neramũ pẽ nee”, 'jau 'ga 'gã nupe. Aipoa 'ga je'ega tywe'em ire amusipo 'ã ma'ja are pejeporenuwiwere'emamũ.

¹⁶A'ere Janeruwarete 'ga 'i: “Tejerowiamũ je mama'e esage monoi 'gã nupe”, 'jau 'ga. NaMoisesi 'ga je'egeera renupara 'gã nupe etee rüi 'ga aipo 'jau. Werowiaara 'gã nupe juejue 'ga aipo 'jau. Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga werowiat. A'eramũ 'ga akou Janeruwarete 'ga rerowiaaramũ janeruwa 'jawewaramũ. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau Abraão 'ga ralyra 'jawewaramũ jane upe najuejue etee: “Mama'e esagea tomono 'gã nupe 'jau”, 'jau 'ga. ¹⁷Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'ga amũ upe rakue, Abraão 'ga upe 'eawera kwasiarukaa 'ga amũ upe rakue. “Abraão 'ga janeruwa 'jawewara, tamu'eukat judeue'ema 'gã amũ, tejerowiaara 'gã nupe 'jau”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. “A'eramũ nipo enejuapyrama 'jawewara 'gã kwaiwete futat”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. Al'jea futat aipoa Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe 'eawera. Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga werowiat al'jea futat. “Janeruwarete 'ga je rerekou. Amanũ ma'ea 'ga imoferapa. Mama'e tywe'emamũ Janeruwarete 'ga mama'e apou oje'eg imũ etee. A'eramũ nipo 'ga mama'e

mua jee u'eawer imū etee futat. Jera'yre'ema agawewi. A'etea nipo 'ga jejuapyrama 'gā amut jee”, 'Jau Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga upe 'ga rerowiaa. ¹⁸⁻²¹A'eramū Janeruwarete 'ga ojerowiaa Abraão 'ga ree werowiamū. “Kwaiwete enejuapyrama”, 'Jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue. Wa'yre'emauwe agawewi Abraão 'ga 'ga je'ega rerowiaa. Sēg anu kwara mu'aa ja'wyja'wywe Abraão 'ga 'Jau: “Jesawa'e je tekou. Jeremireko ēē nanē nū owāiwinamū nū. A'etea nitywi'li futari jera'yra mū”, 'Jau 'ga ojeupe. A'ere 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega nomoka'jami futari, “Kwaiwete nipo enejuapyrama” 'eawera moka'jame'ema futat. Nopoiri futari 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega rerowiar awi. “Maran sipo Janeruwarete 'ga orera'yra muri oree”, 'Jawe'em 'ga. Werowiamū Janeruwarete 'ga ojerowiarukaa etee te Abraão 'ga upe, 'ga mamuakaa. A'eramū Abraão 'ga 'ga muorypa. “Janeruwarete 'ga pājērete. A'eramū 'ga mama'e apou u'eawer imū”, 'Jau Abraão 'ga, 'ga rerowiaa. Werowiamū wejue Janeruwarete 'ga kunumī mū mua 'ga upe, u'eawer imū etee futat. ²²Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga werowiat. A'eramū Janeruwarete 'ga 'Jau: “Esage 'ga jee”, 'Jau Abraão 'ga upe. ²³A'ere naAbraão 'ga upe etee rūi Janeruwarete 'ga 'i: “Esage 'ga jee”, 'Jau. ²⁴Werowiaaramū janee nanē 'ga aipo 'Jau nū: “Esage 'ga jee”, 'Jau nū. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. 'Ga manūnamū Janeruwarete 'ga 'ga moferapa nū. A'eramū 'ga jane werowiaaramū, “Esage 'ga jee”, 'Jau janee. ²⁵Janetywer are Janeruwarete 'ga Jejui 'ga mua wyw pe ijukaukaa. 'Ga manūawera futat 'ā janetywera mepyau Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū Janeruwarete 'ga 'ga moferapa jane muesageawamū ojeupe. Jejui 'ga amanūmū janetywera mepyawamū. Janetywera mepy re 'ga ruwa 'ga 'ga moferapa nū 'e rerowiamū 'ga 'i janee: “Esage 'ga jee”, 'Jau. Werowiar ire Janeruwarete 'ga 'Jau judeuramū oree: “Pēnesage jee”, 'Jau. Judeue'emamū pē nupe nanē 'ga aipo 'Jau werowiar ire.

Werowiamū 'ga jane mogyi wemiayuwamū

5 ¹Jejui Kristu 'ga jane erowiamū Janeruwarete 'ga 'Jau janee: “Ene eneresage jee”, 'Jau 'ga janee. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. 'Ga futat 'Uwarete 'ga mota'wau janee, janetywera mepyau 'ga upe. A'eramū 'ga Jejui 'ga jane erowiamū, 'Jau janee: “Ene eneresage jee”, 'Jau 'ga janee. ²Werowiamū Jejui 'ga 'Jau 'Uwarete 'ga upe: “Agamū je rerowiaara 'ga”, 'Jau 'ga 'ga upe. A'eramū Janeruwarete 'ga a'e are janetywera moia jane wi, ojee jane mujaawamū. A'e are jane jareku'iramū jarejemogyau. “Anure taetu nipo 'ga jane mogyau oje'jawe futat. A'eramū jane jarejemogyau jareku'iramū 'ga ree”, 'Jau 'ga ree jarejemogypyka. ³Mama'eaya jarejeupe ijesaukaramū miamū jane jareku'iramū etee futat jarejemogyau. Jarejeupe mama'eay jesaukaramū jane jarepyterātānamū jarejemogyau jupe. Mama'eaya jane mojemogypygukaa a'jea futat Jarejuwarete 'ga ree. ⁴Mama'eay upe janeapyterātāa esage Janeruwarete 'ga upe. “Eneresage jee”, 'Jau nipo 'ga janee mama'eay upe

janeapyterãtãnamũ. Aipo 'ga 'e kwaaw ire jane 'ga 'jawe futat jarejemogy rapesaka jarejemogyau. ⁵Janeruwarete 'ga oporomutaramũ jane ree. U'agesagea 'ga imua janee. 'Ga 'Agesagea jane mueapyou jane ree 'ga poromutar are. A'eramũ jane jareku'iramũ jarejemogyau 'ga 'jawe jarejemogy rapesaka.

⁶Jane tee jaretywera nimoiru'uweri jarejewi. Ma'eramũ 'ã 'Uwarete 'ga remifutarera 'ara rupi Jejui Kristu 'ga manũ janetywera mepyawamũ rakue. ⁷A'ere na'ga 'jawe rui jane mũ rekoĩ. Nimanũa'uweri jane jarejaupe. Mama'e esage apoara 'gã nupe miamũ jaremanũwerek'emamũ. Ojee ipota'wa ma'e 'ga upe amunipo 'ã 'ga amũ manũ. A'ere jane nimanũa'uweri futari jarejaupe jarejee iporomutare'ema 'gã nupe 'jau. ⁸A'ere Janeruwarete 'ga poromutaramũ jane ree nanimenime. Ojee janeporomutare'emamũ miamũ 'ga poromutaramũ jane ree. A'eramũ 'ga Jejui Kristu 'ga mua wyy pe amanũ ma'eramũ janee, jaretywera jane erajemogyramũ. ⁹Jejui Kristu 'ga manũ are Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Pênesage jee”, 'jau 'ga janee. Jejui Kristu 'ga jane erowiamũ te 'ga aipo 'jau janee. Jejui 'ga janetywera mepyaupap 'ga upe janee. A'eramũ taetu Janeruwarete 'ga jane rerekou tyweru'jape'ema janetywer are. ¹⁰Jarejewi 'ga jaretywera moire'emamũ jane jarejemogyau jareporomutare'emamũ 'ga ree. A'ere 'ga wa'yra 'ga manũ are janetywera moiri jane wi. A'eramũ jane 'awamũ Jarejuwarete 'ga jekoty'aawamũ jarejemogyau. Ota'waramũ 'ga janee. A'eramũ 'ga 'awamũ jane monowe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe. Wa'yra 'ga manũ re 'ga 'ga moferapa nũ. A'eramũ nipo Jejui 'ga jane katu'oka oje'jawe. Jane manũ re 'ga jane moferapa nũ jane rerawau jane mogyau ojeypyri. ¹¹A'ere naaipoa tee rui. Jane upe Janeruwarete 'ga remiapoa jane maku'iu jane mogyau. “Jejui Kristu 'ga Janejararetea. Jejui Kristu 'ga 'ga amut 'ga jukaukaa ojee ae mojekoty'aawamũ” 'e are te jane ku'iramũ 'ga ree.

Janetywera mepyawamũ 'ga manũawet

¹²Janeypy ppy 'ga, Atãu 'ga ra'ne mama'e tywera apo ppyruga rakue. A'eramũ 'ga 'agamũ ae motywerukaa. Amanũmũ 'ga 'ã rakue. A'eramũ jane 'ga 'jawe futat mama'e tywera apou. A'eramũ jane najuejue etee jaremanũmũ jarejemiapofer are. ¹³Ymã te Moisesi 'ga Janeruwarete 'ga je'ega kwasiari ka'aran are rakue. A'ere Moisesi 'ga ka'arana kwasiare'emaue wyy pewara 'gã mama'e tywera apoi ajemogyau rakue. A'ere 'gã naeapyou mama'e tywer are. Nokwaawi 'gã wemiapofera mama'e tywera Jarejuwarete 'ga upe. A'ere Janeruwarete 'ga, Moisesi 'ga upe oje'ega kwasiarukare'emaue, janeypy 'gã tywera kwasiare'ema oka'aran are rakue. ¹⁴A'etea janeypy 'gã amanũmũ. Atãu 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega renupe'ema. “Pe'u kasi ne” 'jawa y'waa 'ga i'wau. A'eramũ 'ga amanũmũ. Atãu 'ga py'rauwarã 'ga nanarũi agawewi. Na'ui agawewi futat 'gã aipo y'waa. A'etea 'gã mama'e tywera wapo. Moisesi 'ga renunewewara 'gã juejue mama'e tywera apou amanũmũ otywer are.

Sã'ã Atãu 'ga juapyrera 'gã mama'e tywera apoã Atãu 'ga 'jawe etee futat rakue nũ. Nan tee futat Jejui Kristu 'ga rerowiaaramũ jane, 'ga 'jawe etee futat mama'e tywera apowe'em.

¹⁵A'ere naAtāu 'ga 'jawe rūi Jeju Kristu 'ga. Atāu 'ga te 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega nuenuwi rakue. Ajuapyrera 'gā kwau 'agamū mama'e tywera apo upe rakue. Ku'jywa 'ga je'ega renupe'emawer ipe etee futat ajee 'ga 'ā ae momawukari aetywer are. A'ere Janeruwarete 'ga poromutaramū jane ree nanimenime. A'eramū 'ga mama'e esage apou janee. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. Mama'e tywera etee agawewi jane siapō. A'etea 'ga mama'e esage apou janee. Sā'ā ae mama'e monoa ajaupe. Nan 'ga wa'yra 'ga mua janee rakue. Jeju Kristu 'ga 'ga imua ijukaukaa 'au wyy pe janetywera moiawamū futat rakue. Poromū futat Janeruwarete 'ga poroywera 'jawewara janee. A'eramū ojee jane jemogypygamū Jeju 'ga jane mogyau ojepyri nakwaparimū warāu rūi futat. Atāu 'ga 'ā ae kwau ae manū upe rakue. A'ere Jeju 'ga ae mogyaramū 'ga rekoī janee. ¹⁶Atāu 'ga oje'ega mojerowiare'emaue Janeruwarete 'ga 'jau 'ga upe rakue: “Awamū eremanū etywer are ki 'ei”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. A'eramū 'ā 'agamū jarejemote'arukaa jaretywera upe. Najuejue etee 'ā jane 'agamū mama'e tywera apou. A'ere Jeju 'ga manūi jane katu'okawamū janetywera moiawamū jane wi. Majepei'i etee agawewi 'ga. A'etea 'ga jane katu'oka kwaiwete. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Jera'yra 'ga perowiat pejemogyau. A'eramū pēē 'awamū pejejesageramū jee”, 'jau 'ga janee. Niapoi jane mama'ea jarejemuesageawamū. 'Ga te 'ā jane muesage ojeupe, wa'yra 'ga jane erowiamū. ¹⁷Majepei tee agawewi Atāu 'ga tywera. A'etea 'ga jane mote'arukaa najuejue etee ipyu. 'Ga ra'ne 'ā amanūmū. A'eramū 'ā jane 'agamū jaremanūmū 'ga 'jawe etee futat. Jeju Kristu 'ga nanē majepei tee nū. A'etea 'ga werowiamū jane mogyau ojepyri nakwaparimū warāu rūi, jane mogyau 'wyririamū ojepyri. Werowiamū Jeju 'ga jane muesageu. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea 'ga jane muesageu werowiamū.

¹⁸Atāu 'ga tywer are 'ā Janeruwarete 'ga 'jau wyy pewaramū janee: “Pētywerete jee”, 'jau 'ga janee. Jeju 'ga etee nuapoi mama'e tywera. Mama'e esagea etee 'ga iapou. Wenup katu katu 'ga 'Uwarete 'ga je'ega. Amanūaw ipe miamū 'ga 'Uwarete 'ga je'ega renupa akou rakue. 'Ga manū are Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, ojepyri jane mogyawamū nakwaparimū warāu rūi futat. ¹⁹Jarejuwarete 'ga je'ega Atāu 'ga enupe'ema rakue. A'eramū jane 'agamū najuejue etee jaretyweramū Jarejuwarete 'ga upe Atāu 'ga ree. Jeju Kristu 'ga 'Uwarete 'ga je'ega renupa katu katu. A'e are jane jarejesageramū Jarejuwarete 'ga upe, Jeju 'ga jane erowiamū.

²⁰Wyy pewaramū jane najuejue etee mama'e tywera apou. A'eramū Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. Moisesi 'ga 'eawera kwaaw ire jane jaretywera kwaapa.

“Kuu. Janeruwarete 'ga upe jeremiapofera mama'e tywera futat”, 'jau 'gā amū, otywera kwaaw ire. A'ere 'gā otywera kwaawi agawewi. A'etea 'gā mama'e tywera wapo ojero'waro'wau etee futat ikwaapare'ema 'jawe. A'ere Janeruwarete 'ga jane futara mama'e tywera apyraawi etee futat. A'eramū 'ga janetywera moia jane wi wa'yra 'ga jane erowiamū. ²¹Mama'e tywera apoa ae kwau ae manū upe. A'ere Jeju 'ga werowiaaramū jane

pojekai jane manũ awi, jane mogyau ojepyri nakwaparimũ warãu rui futat. Janeruwarete 'ga Jejui Kristu 'ga mua ijukaukaa janetywera moiawamũ, ojeupe jane muesageawamũ. Poromũ Jejui Kristu 'ga Janejararetea.

'Ga rerowiaaramũ jane poiri jaretywer awi

6 ¹Janeruwarete 'ga jane futara mama'e tywera apyraapa. Ma'eramũ sipo ajee “Mama'e tywera siapo 'jau”, pe'je pejejaupe? “Mama'e tywera jane iapo re nipo Janeruwarete 'ga jemuaẽmi jane ree, mama'e esage apou janee kwaiwete”, 'jau nipo peẽ pejejaupe? ²Naani. Aipo pe'je awi. Jejui 'ga rerowiaaramũ jane poiri futari jaretywer awi. Sãã ae amanũ ma'eferamũ mama'e tywera apou'jawe'ema. Nan tee futat ae Jejui 'ga rerowiaaramũ mama'e tywera naruapou'jawi. Ma'eramũ sipo ajee peẽ amanũ ma'e 'jawe pejemogy re mama'e tywera peapou'jap nũ? ³⁻⁵Ypeywar are u'amaw ipe futat 'ga 'ã amanũmũ jane wi janetywera moiawamũ rakue. A'eramũ jane 'ga rerowiamũ jarepoia futat mama'e tywera apo awi jarejemujaa Jejui 'ga ree. Amanũ ma'e 'jawe jane mama'e tywera apowe'em.

Jejui 'ga ree jarejemujar ire jane jarejepymãukaa 'y pe, 'ga ree jarejemujara resaukaa 'gã nupe. 'Ga manũ 'jawe jane pymã. 'Ga ferapawera 'jawe etee futat jane jarewua 'y awi nũ. Jarejepymĩnamũ jane 'jau: “Jejui 'ga je arowiat. 'Awamũ je rekoi 'ga 'jawe mama'e tywera taapo eme 'jau”, 'jau jane jarejepymãu. Jejui 'ga manũ re 'ã 'gã 'ga monou inuga ita kwara pype. “Amanũ futat ra'e”, 'jau 'gã 'ga upe, 'ga monou inuga. A'ere Janeruwarete 'ga opãjẽ mũ 'ga moferawi 'ga muẽma ita kwar awi nũ. A'eramũ jane 'y pe jarejepymĩ re 'jau: “'Awamũ je poiri futari mama'e tywera apo awi”, 'jau jane. 'Ga ferawa 'jawerimũ 'y awi jareẽm ire jarejemogyau ipyau 'jawe Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ. A'eramũ jane 'ga pãjẽ mũ mama'e esage etee iapou.

⁶Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã jara mama'eukwaawa 'wyriara futat. Mama'e tywera apo momoirukare'ema wemiayuwa 'gã nui. A'ere Jejui 'ga manũii mama'eukwaawa 'wyriara pãjẽ mateepapa rakue. A'eramũ 'ga werowiamũ jane mũ'jãu mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa 'gã nui. Werowiamũ Jejui 'ga jane mogyau wemiayuwamũ. A'eramũ jane 'ga je'ega etee erowiaa. Jare'wyriar ymanera je'ega renuwu'jape'ema. Mama'e tywera apo awi jarejeateeramũ Jejui 'ga pãjẽ mũ. ⁷Nuapoi futari ae mama'e tywera amanũ re. A'eramũ jane amanũ ma'e 'jawe futat mama'e tywer are jareparuapowere'emamũ. ⁸Jejui Kristu 'ga manũ are jane poiri tãmẽjẽ mama'e tywera apo awi. A'eramũ jane 'ga feraw ire jarejemogyau 'ga 'jawe futat namutamutat. ⁹“Jejui Kristu 'ga amanũ rakue. 'Ga manũ re 'ga ruwa 'ga 'ga moferapa nũ. 'Awamũ 'ga namanũ'jawi” 'ea jane ikwaapa. Oferaw ire 'ga amanũ'jape'ema futat. ¹⁰Janetywer are Jejui 'ga amanũmũ janetywera moiawamũ jane wi. Namanũ'jau'jawi 'ga. Majepei tee futat 'ga manũ. 'Ga manũ re 'ga ruwa 'ga 'ga moferapa nũ. Ma'eramũ 'ã 'ga rekoi mama'e apou 'Uwarete 'ga remifutar imũ etee. 'Uwarete 'ga ree 'ga jemujari. ¹¹A'eramũ jane aipo are jarejea'aramũ, jane 'jau: “Jejui Kristu 'ga amanũ jetywer are”, 'jau jane jarejea'aramũ ee. A'eramũ jane 'awamũ jarepoia mama'e tywera

apo awi. Jejui 'ga 'jawe mama'ea siapo Jarejuwarete 'ga remifutar imū 'jau. Jejui 'ga ree jarejemujaa. A'eramū ki jane mama'e apou 'ga 'jawe futat.

¹²Jejui Kristu 'ga rerowiare'emawe pētywera pē nerekou. A'ere Jejui 'ga werowiarāmū pētywera moia pē nui. A'eramū ki 'awamū pēē pejetywera upe pejerekoukare'ema. Pemŷi kasi pejejea mama'e tywera apo are ne. Mama'e tywera apo are pejejea mŷi re nipo pēē mama'e tywera apou, pejejea'awer imū etee futat. ¹³Pejemifutar imū kasi mama'ea peapo ne. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee ki mama'e esagea peapo. Pētywera mepy re Jejui 'ga pē muri 'Uwarete 'ga remiayuwamū. A'eramū ki pēē pejekatu'oka 'ga upe, pejeporowykyau 'ga upe. “Eneremiayuwamū 'ā je rekoī”, 'jau ki pēē 'ga upe. ¹⁴NaMoisesi 'ga je'egera renuw are rūi pēnesage Jarejuwarete 'ga upe. Jejui 'ga pēē erowiarāmū te Janeruwarete 'ga pētywera moiri pē nui. Aipoa 'ga iapo re pēē pejejesageramū 'ga upe. A'eramū ki pēē mama'e tywera apowe'em.

Janeruwarete 'ga remiayup

¹⁵NaMoisesi 'ga je'eger imū rūi jane mama'e apou 'awamū. Janeruwarete 'ga te 'ā mama'e esagea wapo janee, jane wi janetywera moiramū. A'eramū Janeruwarete 'ga wesageramū janee, jane rerekou. A'eramū pēē mama'e tywera apou'jape'ema. ¹⁶Mama'eukwaawa 'wryiara je'ega renupara 'gā mama'eukwaawa 'wryiara remiayuwa futat. O'wryiara reewe futat emiayuwa 'gā awau wapyaw ipe. A'ere Jejui 'ga, 'Uwarete 'ga je'ega pēē enuw ire pē mojekoty'ari 'Uwarete 'ga ree, pē mogyau 'Uwarete 'ga remiayuwamū futat. A'eramū 'ga 'jau pē nupe: “Pēē 'ā pēnesage jee”, 'jau 'ga. ¹⁷Ymā te pēē mama'eukwaawa 'wryiara remiayuwamū pejemogy rakue. A'ere 'ā 'awamū pēē Jarejuwarete 'ga ree pejemu'eawera peenup katu katu pejemogyau. A'eramū pēē 'jau: “Mama'e esagea siapo Jarejuwarete 'ga je'eg imū”, 'jau pēē pejemogyau. A'eramū je Ku'lywa 'ga muorypa pē nee. “Ene 'ā eneresage futat. Ene 'ā mama'e esage apo futarukaa 'gā nupe”, 'jau je 'ga upe 'ga muorypa pē nee. ¹⁸Janeruwarete 'ga mama'e tywera apo awi pē momoirukaa. Nepeapoi au'jeteramū mama'e tywera. 'Awamū 'ā pēē mama'e esage apoaramū Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga remiayuwa futat pēē. ¹⁹A'ere nepekwaawi katu katui we. A'eramū je imome'wau katu pē nupe. Ymā te 'ā pēē pejejea mŷina mama'e tywera apo are etee rakue. A'eramū 'ā pēē mama'e tywera apou pejemogyau rakue. A'eramū pēē au'je mama'e tywera apo re. 'Awamū pēnea'at mama'e esage apo are etee. Jarejuwarete 'ga remiayuwa pēē 'awamū. A'eramū ki pēē pejemogyau esage 'ga upe.

²⁰Mama'eukwaawa 'wryiara remiayuwamū pejemogyau pēē Jarejuwarete 'ga remifutar imū mama'ea nepeapoi rakue. ²¹Mama'e tywera etee pēē iapou rakue. A'ere ki 'awamū pejejenosī pejemiapofer are. Ma'ja sipo mama'e tywera apo repya? Mama'e esagea sipo mama'e tywera apo repya? Naani. Mama'e tywera apoara 'gā Janeruwarete 'ga omono mukuu ojewi. Aipoa 'gā nemiapofera repya. ²²A'ere 'awamū pēē Jarejuwarete 'ga remiayuwa. Pē nui 'ga pētywera moiri, pē muesageu ojeupe. Aipoa esage futat pē nupe. Anure nipo 'ga

pẽ nerawau ojepyri, pẽ mogyau nakwaparimũ warãu rũi futat. ²³Anure nipo Janeruwarete 'ga jane mepyau janeremiapofer are. Mama'e tywera apoara 'gã 'ga imonou muku ojewi. Mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ga 'gã monou. Aipoa 'gã nemiapoferarũ'ema repya. A'ere Jejui Kristu 'ga rerowiaaramũ janee Janeruwarete 'ga mama'e esage apou. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. 'Ga ree jarejemujar ire Janeruwarete 'ga ojoporoywera 'jawe imua janee. Wa'yra 'ga jane erowiarãmũ 'ga jane mogyau ojepyri nakwaparimũ warãu rũi futat nipo.

Amanũ re ae mama'ea nuapou'jawi

7 ¹Kunumĩmet. Pẽẽ jerewirera 'jawe. Kũjãmerãmũ pẽẽ jerenyra 'jawe 'jau. A'eramũ pẽẽ pejejeapyoramũ pejejeupe jeremimome'au are. Jarekouwe jane mama'e apoi jarejemiapofer imũ. Jaremanũ re jane niapou'jawi jarejemiapofera nũ. ²Sã'ã kũjãa. Omenar ire kũjãa omena nuetyga'uweri. Omena manũ re tãmjẽ nipo ãẽ kũima'e 'ga amũ rerekou. Omena manũ re ãẽ akou ojeteewara 'jawe nũ. A'eramũ ãẽ omenararũmũ. ³A'ere omena manũ'e'mauwe kũima'e mũ rerekoa nia'wyri ãẽ upe. Mama'e tywera ãẽ wapo. Kũjãmene'ema 'jawe ãẽ reko. Omena manũ re amũ rerekoa te esage futat. ⁴Nan tee pẽẽ. Ymã te pẽẽ mama'e apou Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee futat rakue. A'ere Jejui Kristu 'ga manũnamũ 'ga ojee ojemujat ma'eramũ jane mũ'jãu Moisesi 'ga remikwasiarer imũ mama'e apoara 'gã nui. Ymãwarera mama'e awi jane jarepoiapap. 'Awamũ jane mama'e apou Jejui 'ga remifutar imũ, oferap ma'e 'ga remifutar imũ. A'eramũ jane mama'e esage etee iapou Jarejuwarete 'ga upe. Sã'ã kũjã omenaru'jaw ire ãẽ omen yau je'ega etee enuwa. Omenera je'ega ãẽ enuwa'jape'ema. Nan tee futat pẽẽ peje'wyriar ymanera je'ega nepeenuwu'jawi. Ymã te pẽẽ mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwã rakue. A'ere Jejui 'ga werowiarãmũ pẽ mũ'ẽi mama'eukwaawa 'wyriara remiayuw awi pẽ mogyau wemiayuwãmũ futat. A'eramũ pẽẽ 'awamũ peje'wyriar yau je'ega etee enupa nũ.

⁵Ymã jane mama'e apoi jarejemifutar imũ etee futat rakue. A'eramũ 'ã Moisesi 'ga 'jau agawewi janee rakue: “Mama'e tywera kasi peapo ne”, 'jau agawewi 'ga janee rakue. A'ere jane aipo 'ga 'eawera kwaaw ire miamũ jane jero'wuro'wui etee mama'e tywera apou. Mama'e tywera apo awi jarejeatee'em ire nipo jane oi mukuu Jarejuwarete 'ga wi jaremanũ re. ⁶A'ere 'awamũ nanarũi. Janeruwarete 'ga jane mueateeukat mama'e ymanera apo awi. Jejui 'ga rerowiarãmũ jane jemul'jagi amanũ ma'e 'jawewaramũ mama'e ymanera apo awi. Ymã te aipo janeremiapofera jane rerekoi rakue. Jarejemifutar imũ etee jane mama'e apou Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'ere Jejui 'ga 'awamũ ojee jane jemujar ire 'ga jane rerekoi. 'Uwarete 'ga 'Agesagea 'ga imua janee. A'eramũ jane mama'e apou 'ga remifutar imũ etee futat jarejemogyau.

⁷Ma'ja sa'e sipo ajee jane aipo are? Nia'wyri tãmjẽ Moisesi 'ga je'egera, sa'e sipo jane? Naani. 'Ga remikwasiarera ka'arana mogyta re te jane Jarejuwarete 'ga remifutara kwaawi. “Pejokaraemã are pejejea m'yina nia'wyri Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau 'ã Moisesi 'ga ikwasiaa rakue. “Tekotee 'ga

karaemã futara ia'wyre'ema Jarejuwarete 'ga upe”, 'Jau 'ã Moisesi 'ga ikwasiaa rakue. A'eramũ je Moisesi 'ga je'egera kwaaw ire te je tetywera kwaapa. 'Ga je'egera kwaawe'em ire amunipo 'ã je nanẽ “ojokaraemã are wea mÿnara 'gã ia'wyre'ema Jarejuwarete 'ga upe” 'e kwaape'ema futat tekou. ⁸A'ere je Moisesi 'ga remikwasiarer are te je jemu'ei ai'i numiamũ. “Moisesi 'ga remikwasiarera renuwa nipo je muesage Jarejuwarete 'ga upe”, 'Jau je tejeupe numiamũ. A'ere je naenupawa'uweri 'ga je'egera. Tejeatee'emamũ futat je 'gã karaemã futar awi. Moisesi 'ga je'egera kwaaw ire miamũ futat je 'gã karaemã futaararete futat je rekoï ikue. Moisesi 'ga je'ega kwaape'ema je tetywera kwaape'ema. A'ere je 'ga remikwasiarera mogyta re tetywera kwaawi. ⁹A'e pe je 'ga remikwasiarera mogytae'emawe “Je ako esage je”, 'Jau futatee je jepi. A'ere je 'ga je'egera kwaaw ire je tetywera kwaawi. “Nako'a'wyrï nipo je jepi”, 'Jau je tejeupe. ¹⁰Tetywera kwaaw ire je 'Jau tejeupe: “Jarejuwarete 'ga je'ega Moisesi 'ga ikwasiaa rakue. A'eramũ je Moisesi 'ga remikwasiarer imũ mama'e apowe'em ire je Jarejuwarete 'ga je'ega renupe'ema. Oje'ega renupare'emamũ nã'ã Janeruwarete 'ga ae monou muku ojewi ae manũ re re'ã. 'Awamũ nanẽ 'ga ojejukawe'em je ree nũ”, 'Jau je tejeupe tetywer are tejeapyoramũ te'ÿina. “Oje'ega renupara 'gã etee nã'ã 'ga omogy ojepyrï nakwaparimũ rüi futat re'ã”, 'Jau je tejeupe te'ÿina. A'ere je naenupawa'uweri 'ga je'ega. ¹¹A'ere jeku'iteeramũ tee tekou tetywer are rakue. “Aenupap katu katu sipo je 'ga je'ega pa”, 'Jau je tejeupe numiamũ. A'ere naani rakue. “Moisesi 'ga remikwasiarera renuw ire nipo je oi Jarejuwarete 'ga pyrï re'ã”, 'Jau je tejeupe. A'ere jeku'iteeramũ ee rakue. Naenuwi futari je 'ga je'ega rakue. A'eramũ je 'Jau tejeupe: “Najea'wyrï futari pa je tekou Jarejuwarete 'ga upe ra'e. A'eramũ nipo je muku futat tewau 'ga wi”, 'Jau je te'ÿina.

¹²Esage futat Moisesi 'ga remikwasiarera. Jarejuwarete 'ga je'ega wejue 'ga okwasiat ka'aran are inuga rakue. A'eramũ wesageramũ futat 'ga remikwasiarera ae upe. ¹³'Ga remikwasiarera resagea sipo je mogo muku Jarejuwarete 'ga wi? Naani. Jetywera tee je mogoukat muku Jarejuwarete 'ga wi. “Mama'e tywera kasi peapo ne”, 'Jau 'ga ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. Aipoa 'ga 'eawera esage futat. A'ere jetywera je rerekoi. A'eramũ je mama'e tywera apou ra'e jepi. Esage futat Janeruwarete 'ga je'ega. A'ere jetywera te nuenuwukari 'ga je'ega jee ra'e jepi. A'ere je 'awamũ jereapyoramũ mama'e tywera apoawer are. A'eramũ je 'ga je'ega renupe'ema ra'e jepi. A'ere najeremiapofera etee rüi ia'wyre'ema. Jeretea we futat wa'wyre'emamũ. 'Ga je'ega kwaaw ire te jane jaretywera kwaap katui.

'Ga pãjë mũ ae mama'e tywera nuapoi

¹⁴Moisesi 'ga remikwasiarera Janeruwarete 'ga je'ega a'jea futat rakue. A'ere je namaira rüi. Kũima'e teea te je. A'eramũ jetywera je rerekou. Tejemifutar imũ etee mama'e apou. ¹⁵Najereapyoi je tejemiapoarüe'em are. “Mama'e esagea etee taapo 'Jau”, 'Jau je numiamũ. A'e reewi je mama'e tywera etee iapoi nũ. Mama'e tywera apo are teparuapowere'emamũ agawewi. A'etea je mama'e tywera apou etee nũ. ¹⁶Aipo apo re je 'Jau: “A'jea futat Janeruwarete 'ga je'ega.

Nepëa'wyrĩ pëẽ, 'ga 'ea a'jea futat”, 'jau je tejeupe tekou. ¹⁷Nafutari je mama'e tywera apoa. A'ere jetywera je rerekoi. A'eramũ jetywera mama'e tywera apoukaa jee. ¹⁸A'eramũ je 'jau tejeupe: “Nitywi futari mama'e esagea je pype”, 'jau je tekou. Mama'e esage apoa je ifutaa agawewi. A'etea je naapoi mama'e esagea. ¹⁹Mama'e esage apoa je ifutaa. A'ere je naapoi tejemifutara. Mama'e tywera apoa je ifutare'ema agawewi. A'etea je tejemifutare'ema apou. ²⁰A'ere je natejemifutar imũ rüi mama'e tywera apoi. Jetywera te iapoukaa jee.

²¹Ekoay je rekoa. Mama'e esage apoa je afutat agawewi. A'etea je mama'e tywera etee aapo. ²²“Janeruwarete 'ga je'ega renuwa esage futat. 'Awamũ pa je 'ga je'ega etee enuwi kwy”, 'jau je tejeupe, tejekõëjamũ ee numiamũ. ²³A'ere je a'eramũ miamũ naenupawi 'ga je'ega. Ifaripyra 'jawe je tekou tejemifutara apowe'em. Sã'ã ipofaripyrrera mama'e apoe'ema wemifutar imũ. Nan te je reko. Jetywera je rerekou. A'eramũ je tejemifutara apowe'em. Mama'e tywera apo awi tejeatee'emamũ. ²⁴'Awamũ je'arasigamũ tekou. “Aw'yi ajee je mueatee mama'e tywera apo awi 'ü?” 'jau je tejeupe. ²⁵A'ere Janeruwarete 'ga te je mueateekari Jejui Kristu 'ga upe. A'eramũ je mama'e tywer awi tejeateeramũ. A'eramũ je Jarejuwarete 'ga muorypa ee.

Tejetee je Jarejuwarete 'ga je'ega renupe'ema tekou. “Ga je'ega renuwa tareko esage tejee”, 'jau futat je numiamũ. A'ere je naapoa'uweri tejee. Opãjêa 'ga ae upe imure'emamũ ae nuapoi futari mama'e esagea. 'Ga pãjê mü te ae mama'e esage apoi.

'Ga 'Agesagea jane muea'aa 'ga remifutar are

8 ¹A'ere ã Janeruwarete 'ga, Jejui Kristu 'ga ree jane jemujar ire, jane kwawe'em janetywer are, jane monowe'em muku ojewi. Mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ga ae monowe'em. ²Jejui Kristu 'ga ree jane jemogypygamũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane muesageu. 'Ga 'Agesage pãjê mü jane mama'e tywera apowe'em. 'Awamũ 'ga 'Agesagea jane rerekou jane katu'oka. Janetywera jane rerekou'jape'ema. A'eramũ jane jarewawe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe. ³Ymã te Moisesi 'ga 'i rakue: “Mama'e esagea etee peapo”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue. Esage futat 'ga je'egera. A'ere janetywera 'ga je'egera nuenuwukari jane. 'Ga je'egera renupare'ema 'jawe etee futat jane mogyaukaa rakue. Jarejetee jane nienuwa'uweri 'ga je'ega. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe rakue: “Ojetee 'gã nuenuwa'uweri jeje'ega. Nojekatu'oga'uweri 'gã ojetee”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramũ 'ga ã 'agamũ wa'yra 'ga mua wyy pe rakue. Jane 'jawe futat 'ga 'ua kunumĩnamũ. Jane 'jawe futat 'ga akou kũima'eramũ. A'ere 'ga nuapoi mama'e tywera. Aerefetee ate mama'e tywera wapo. A'eramũ 'ga amanũmũ janetywera mepyau. Janeruwarete 'ga Jejui 'ga jukaukaa aetywer are. A'eramũ 'awamũ Jejui 'ga werowiamũ janetywera moia jane wi. ⁴Ymã te Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Teje'ega renupare'ema 'gã je amomap, 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe”, 'jau 'ga rakue. A'ere Jejui 'ga manũi janetywera moiawamũ. Janetywera moir ire 'ga opãjê mua jane. A'eramũ jane 'awamũ mama'e esage apoarũmũ

'ga pājē mū, 'ga ree jarejemogyppygi. 'Awamū jane 'ga pājē mū Jarejuwarete 'ga je'ega renuwi jarejemogyau. 'Ga 'Agesagea jane mu'akwaapa jane rerekou. A'eramū jane 'awamū mama'e esage apoarūmū 'ga pājē mū. Jarejemifutar imū jane niapou'jawi mama'ea. ⁵'Ga 'Agesage rerekware'ema 'gā wemifutar imū etee futat mama'e apo are wea'aramū. A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū jane jarejea'aramū 'ga 'Agesage remifutar are etee futat. ⁶Wemifutar are etee ea'at ma'e 'gā awau mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ere Jarejuwarete 'ga 'Agesage remifutar are ea'at ma'e 'gā py'ata'waramū etee futat ajemogyau. Anure nipo aipo 'gā awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimū ete rūi futat. ⁷Wemifutar are etee ea'at ma'e 'gā oporomutare'emamū Jarejuwarete 'ga ree. Nuenuwi futari 'gā 'ga je'ega. Niporenuwiweri futari 'gā 'ga je'eg are. ⁸Wemifutar imū etee mama'e apoara 'gā nomuorywi Jarejuwarete 'ga.

⁹A'ere nanarūi ae Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū. Mama'e esagea etee te ae wapo 'ga remifutar imū. Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekware'ema 'gā naKristu 'ga remiyauwa rūi futat. ¹⁰Janepy 'gā 'ā nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega rakue. A'eramū jane 'agamū jarepapa. Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū miamū futat jaremanūmū. A'ere jane ferawi etee jarewau Jarejuwarete 'ga pyri jarejemogyau nakwaparimū warāu rūi futat. Jejui Kristu 'ga ree jane jemogyppygamū Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Jejui 'ga ree pejemogyppyk. A'eramū pēē pejejesageramū jee”, 'jau 'ga janee Jejui 'ga ree jane jemogyppygamū. ¹¹Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jejui 'ga moferapa 'ga manū re rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga U'agesage rerekwaramū nanē janeretefera moferapa jane manū re nū. Jane moferawukaa U'agesage upe.

¹²Kunumīmet, kūjāmet. Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane rerekou. A'eramū ki jane a'eramū mama'e apowe'em jarejemogyau jarejemifutar imū ne. Mama'ea siapo 'ga pājē mū etee futat. ¹³Pejejemifutar imū mama'e apo re peo mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ere Jarejuwarete 'ga, U'agesage pājē mū mama'e tywera apo awi pepoir ire, pē mogyi ojepyri nakwaparimū warāu rūi futat. Nioi jane 'ga rerowiarāmū mama'eukwaawa rapyaw ipe. ¹⁴Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega renupara 'gā Jarejuwarete 'ga ra'yra futat. ¹⁵Ma'eramū sipo Janeruwarete 'ga U'agesage mua janee? Ojeupe jane moporowykyukaawamū? Naani. Jane mogyjawamū? Naani. Wa'yramū jane mogyawamū te 'ga U'agesage muri janee. A'eramū 'ga 'Agesagea “Kiapi'ni” jane mu'eukaa 'ga upe. ¹⁶Jejui 'ga jane erowiarāmū Janeruwarete 'ga jane mogyau wa'yramū. A'eramū 'ga 'Agesagea “Kiapi'ni” jane mu'eukaa Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga 'Agesagea nanē 'jau janee: “Ene Kul'jywa 'ga ra'yra”, 'jau 'ga 'Agesagea janee. ¹⁷Wa'yra 'ga upe Janeruwarete 'ga mama'e esage monou. A'eramū 'ga janee nanē mama'e esage mua nū, wa'yrarete 'ga reewe futat, Kristu 'ga reewe futat nū. Ywy pe 'ua 'ā Kristu 'ga ruagamū wereko tywera upe rakue. 'Ga 'jawe ki janeruag jarejereko tywera upe. 'Ga 'jawe jane jemogy re nipo Janeruwarete 'ga jane moferapa nanē 'ga 'jawerimū etee futat nū. A'eramū tee 'ga jane monoi jane mogyau 'wyriaramū Jejui 'ga pyri.

Anure nipo 'ga mama'e esage muri janee

¹⁸Awamũ mama'eay jesaukari janee. A'ere nipo anure jane janerea'aru'jawi mama'eay are. Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage muri janee, mama'eay apyraapa. A'eramũ jane jarejea'aru'jawe'emamũ mama'eay are. ¹⁹Anure nipo Janeruwarete 'ga jane resaukaa wemiapofera upe. “Agamũ jera'yra 'gã futat”, 'jau nipo 'ga jane resaukaa 'gã nupe. 'Ga remiapofera juejue futat 'ga ra'yra resaukaawa rapesaka 'upa. ²⁰Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga remiapofera jemote'ari rakue. Naite'at tee rüi 'ã rakue. Atãu 'ga oje'ega renuwe'emamũ te Janeruwarete 'ga wemiapofera mote'ari rakue. ²¹A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga imomyau nũ. Wa'yramũ jane resaukaawa 'ara rupi futat nipo 'ga mama'e momyau nũ. A'eramũ futat nipo 'ga mama'e tywera mateepapa. ²²Sã'ã küjä wa'yray upe aema wa'yra 'are'emamũ. Nan tee futat Janeruwarete 'ga remiapofera waemamũ ajemogyau ojekatu'okawa rapesaka. ²³Na'ga remiapofera etee rüi waemamũ ajemogyau ojekatu'okawa rapesaka. 'Ga 'Agesage rerekwaramũ nanẽ jane jarejaemamũ nũ, 'au jane jemogyramũ 'ã. Janeruwarete 'ga U'agesage mua janee ra'ne. A'ere nipo 'ga anure mama'e esage muri janee kwaiwete. Wa'yramũ jane resaukaawamũ 'ga janerete momyauu Jejui 'ga 'jawe. A'eramũ jane jarekaruare'emamũ futat nipo, jareymane'emamũ, jaremanũ'jape'ema nanẽ nũ. Jejui 'ga 'jawe futat jane rekoï.

^{24,25}Ojee jane jemogypygamũ Janeruwarete 'ga jane muesageu ojeupe. A'e are jane 'i. “Anure nipo 'ga janerete momyau”, 'jau jane. A'eramũ jane jarejete momyau rapesaka jarejemogyau. 'Au we 'ga jarejete momyau re amunipo 'ã jane niapesagi jarejemogyau. A'ere 'ga nomomyaui we. A'e are jane iapesagi jarejemogyau. A'eramũ ki jane jareapyterätanamũ mama'eay upe.

²⁶'Ga 'Agesagea te jane poat. Najane etee rüi sajemogy. 'Ga 'Agesagea te oporogyta Ku'jywa 'ga upe janee. Jane tee nikwaawa'uweri Ku'jywa 'ga upe jareporogytaa jarejee. A'eramũ 'ga 'Agesagea te jane poaa, oporogytau 'ga upe janee. Nikwaawi jane 'ga 'Agesage je'ega. Naaeje'ega 'jawe rüi. Aefaema 'jawe tete 'ga 'Agesage je'ega. ²⁷Janeruwarete 'ga janerea'awa kwaapa. Janeremifutara nanẽ 'ga ikwaapa nũ. A'eramũ 'ga U'agesage je'ega nanẽ ikwaapa nũ, ojeupe jane ree ije'egamũ. 'Ga remifutar imũ etee futat 'ga 'Agesagea oporogytau 'ga upe jane ree.

²⁸Jarejuwarete 'ga ree janeporomutaramũ jarejemogyau. 'Ga futat 'ã jane mũ'jãu jane mogyau wemiayuwamũ rakue. A'eramũ 'ga, janee mama'eay mũ jesaukaramũ, mama'e esage apou ee nũ. ²⁹Ymã we te Janeruwarete 'ga jane pyrũmũ ojee rakue. “Mimera 'gã je amogy teja'yramũ. Teja'yrarete 'ga 'jawe je 'gã mogyi. A'eramũ Jera'yrarete 'ga 'gã neki'yramũ akou. Kwaiwete jera'yrarete 'ga rewirera 'gã, 'ga renyra 'gã 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. ³⁰A'eramũ Janeruwarete 'ga wemimũ'ëmeramũ jane mogyau wemiayuwamũ. A'eramũ 'ga 'jau janee: “Pënesage jee”, 'jau 'ga janee. “Teja'yrarete 'ga 'jawe je pë mogyi”, 'jau 'ga janee. A'eramũ 'ga jane mogyau 'wyrïaramũ ojepyri nakwaparimũ ete rüi futat nipo.

Jane ree 'ga poromutat

³¹Ma'eramũ 'ã jane nijemuaẽmi mama'e upe: Janeruwarete 'ga 'ã jane rerekou. Jane retyk sipo 'ga amũ? Naani. Janeruwarete 'ga jane pojeka re nitywa'uweri 'ga wi jane pojekaara mũ. Ojejuka esage 'ga jane ree. Opãjẽa 'ga amut janee. ³²Esage Janeruwarete 'ga janee. Peesak 'ã 'ga rakate'eme'ema janee. Wa'yrarete 'ga miamũ 'ã 'ga imua ijukaukaa janetywera mepyawamũ rakue. A'eramũ nipo 'ga mama'e esagea taetu imuri janee wakate'eme'emamũ.

³³Awýja sipo Janeruwarete 'ga remimũ'ẽmeramũ jane ago'wau 'ga upe? Naani. Nitywi 'ga amũ. Janeruwarete 'ga 'ã 'jau janee: “Esage 'gã jee”, 'jau 'ga jane upe. ³⁴Jejui Kristu 'ga amanũmũ janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe. 'Ga manũ re 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferapa nũ. Oferaw ire 'ga awau ojeupia 'Uwarete 'ga pyri. 'Uwarete 'ga jakwatawa katy 'ga reni, oporogytau 'Uwarete 'ga upe jane ree. A'eramũ “Nepẽa'wyrĩ pẽẽ” 'jara otywe'emamũ.

³⁵Kristu 'ga 'ã iporomutat nanimenime jane ree. Awýja sipo 'ga momoirukat jane wi? Naani. Nitywi 'ga amũ. Janee mama'eay jesaukaramũ 'ga oporomutaramũ jane ree. Werowiare'ema 'gã amũ jane rereko tyweramũ 'ga oporomutaramũ jane ree. Ty'ara jane erekoramũ 'ga oporomutaramũ jane ree. Jarepiteea jane erajemogyramũ 'ga oporomutaramũ jane ree. Jane ree 'gã amũ afuewet ojere'emamũ 'ga oporomutaramũ jane ree. Nitywi futari 'ga rerowiar ire mama'e mũ jane kwaukaara 'ga upe. Jane manũnamũ 'ga oporomutaramũ nanimenime jane ree akou. ³⁶Ymã te Davi 'ga ka'arana kwasiaa ee inuga rakue:

“Eneremiayuwa 'ã ore, ki Ku'jyp.

A'eramũ ene ree iporomutare'ema 'gã afueweramũ ore ree au'jeteramũ.

Karupa'mĩ jukapyrama 'jawe 'gã afueweramũ ore ree”,

'jau Davi 'ga ikwasiaa inuga rakue. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gã aipo 'ga 'eawer imũ etee futat jane ree nanẽ oporomutare'emamũ nũ. ³⁷Aipoa sipo Janejararete 'ga momoirukaa jane wi? Naani. Iporomutat 'ga nanimenime jane ree jane jemogyramũ. A'eramũ 'ga jane muapyterãtãu mama'eay upe. A'eramũ mama'eaya jane maku'ipawukare'ema. ³⁸Nitywi futari 'ga amũ jane wi Janeruwarete 'ga momoirukaara. Iporomutat 'ga nanimenime jane ree jane jemogyramũ. Jane manũnamũ miamũ futat 'ga oporomutaramũ jane ree. Jane reko are taetu 'ga oporomutaramũ jane ree. Nokoi'i futari mama'eukwaawa mũ jane wi Janeruwarete 'ga momoirukaaramũ. 'Awauwe ojesaukat ma'e, anure ojesaukat ma'e. Mĩmera nomomoirukara'uweri Janeruwarete 'ga jane wi. ³⁹Ywag ipe ako ma'e, ywy 'wyr ipe ako ma'e. Mĩmera miamũ nomomoirukari Janeruwarete 'ga jane wi. Nitywi futari jane wi Janeruwarete 'ga momoirukaara. Naeateei futari 'ga jane wi. Jejui Kristu 'ga ree jane jarejemogyppyka. 'Ga Janejararetea. A'eramũ Janeruwarete 'ga oporomutaramũ jane ree wojere'emamũ futat.

Janeruwarete 'ga remiayup

9¹Awamũ je tepytuna, judeu 'gã mome'ui pẽ nupe. Kristu 'ga remiayuwa wejue je. A'eramũ je te'me'emamũ tekou. A'jea futat je 'i 'gã nee. Janeruwarete 'ga 'Agesagea je rerekou. A'eramũ 'ga 'Agesagea je mu'akwaapa mama'e a'je are. A'eramũ je mama'e a'jea etee imome'wau. ²Jepytuna 'gã, judeu 'gã je mu'arasig ojee. Nuerowiari 'gã Jejui 'ga. A'eramũ a'ea je mu'arasimape'ema je mogou 'gã nee. ³Afutat je 'gã Jejui 'ga rerowiaara numiamũ. Joporopoiwet je 'gã nee Jejui 'ga rerowiar are numiamũ. 'Gã nupe 'ga je'ega renuwukar ire amunipo 'ã je “Je rereko tywer ape 'gã nee”, je 'i Ku'jywa 'ga upe. A'ere 'gã 'ã aipoa miamũ nuerowiari. Ojemogypykyke'ema Jejui 'ga ree. ⁴Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga Israeu juapyreramũ oreyppy 'gã mül'ei imogyau wemiayuamũ rakue. “Pëẽ jera'yra 'awamũ”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. 'Gã pype etee futat 'ga akou rakue. 'Gã nupe etee futat 'ã Janeruwarete 'ga 'jau rakue: “Tejerowiar ire je mama'e esage monoi pẽ nupe”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. 'Gã nupe ppy ppy ra'ne futat 'ga oje'ega monoi ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. 'Gã etee 'ga imu'akwaapa omuoryw are rakue. A'eramũ 'gã 'ga muorypa a'jea futat rakue. 'Gã nupe etee 'ga 'jau'jau'japa: “Mama'e esagea tomono pẽ nupe 'jau”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. ⁵Judeu ppy ppy 'ga 'ã Abraão 'ga rakue. Isaki, Jako.⁶ Mïmera 'gã judeu ppyfera 'gã. 'Gã juapyreramũ ore judeua. Israeu 'ga juapyrera futat Jejui Kristu 'ga akou 'awa wpy pe 'ur ire rakue. Janeruwarete 'ga 'ã wemiapoferamũ ae 'wyriararetea agawewi. A'etea 'ga Israeu 'ga juapyreramũ tãmëjẽ ore mül'jau wemiayuwareteramũ rakue. A'eramũ amunipo 'ã ore 'ga muorypa aruojere'emamũ ee.

⁶A'ere 'ã Israeu 'ga juapyrera 'gã amũ nuerowiari Jarejuwarete 'ga. Amume'ri 'gã etee erowiaa'i ajemogyau. A'etea jane 'jawe'em: “I'me nipo Janeruwarete 'ga”, 'jawe'em. “Israeu 'ga upe 'ga 'i rakue: ‘Amül'ẽ je enejuapyrama tejemiayuamũ’, 'jau 'ga 'ga upe rakue. A'ere 'ga 'meramũ aipo 'e are”, 'jawe'em jane. NaIsraeu 'ga juapyrera 'gã juejue rüi 'ga amül'ẽ wemiayuamũ rakue. A'eramũ 'gã amũ 'ga rerowiare'ema. ⁷NaAbraão 'ga ra'yra 'gã jue rüi Janeruwarete 'ga imogyau wa'yramũ. Isaki 'ga etee 'ga ipyryrũmũ. Ismaeu 'ga 'ga ipyryrũme'em. ^{8,9}Ymã te Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: “Anure nipo eneremireko ëẽ, Sara ëẽ ra'yramũ. Enera'yra tapyygukat ëẽ upe 'jau. Ikokwar are ene pyri je ruru'jawamũ nipo ëẽ wa'yra rerekoi opo pe”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. Poromũ Abraão 'ga ra'yra 'ga Isakia. Isaki 'ga etee Janeruwarete 'ga omogo wa'yramũ. Amumera 'gã Abraão 'ga ra'yra 'gã naJaneruwarete 'ga ra'yra rüi. 'Awamũ Janeruwarete 'ga 'i “'agamũ Abraão 'ga juapyrerarete”, 'ga 'i u'eawer imũ u'at ma'efera 'ga juapyrera upe, Isaki 'ga juapyrera upe.

¹⁰A'ere Isaki 'ga remireko ëẽ, Repeka ëẽ, wa'yramũ 'ga upe rakue. Muküi tãmëjẽ ëẽ ra'yra ojopepa. U'ar ppy ma'e 'ga rera Esau. Ajepeja 'ga rera Jako.

^a9.5 Muküi Jako 'ga rera. Israeu 'ga rer irĩa.

Anure Janeruwarete 'ga Jako 'ga re'roka, Israeu nuga 'ga ree rakue. ^{11,12}Gã 'are'emauwe Janeruwarete 'ga 'jau 'gã y ãẽ upe, Repeka ãẽ upe: “Tewiri u'at ma'e 'ga nipo je amogo 'wyrriaramū u'ar ypy ma'e 'ga upe”, 'jau 'ga ãẽ upe rakue. Nu'ari we agawewi 'gã. A'eramū 'gã mama'e esage apowe'ewe agawewi. Mama'e tywera nanē 'gã iapowe'em nū. A'ere 'ga na'ga remiapofer are rūi 'ga ajepeja 'ga pyyrūi imogou wemiayuwamū. Wemifutar imū te 'ga tewiri u'at ma'e'era 'ga pyyrūi imogou wemiayuwamū. Wemifutar imū te 'ga u'ar ypy ma'e 'ga pyyrūm'e'em. ¹³Nan futat Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa 'gã nee rakue. “Jeporomutat je Jako 'ga ree. A'ere je najeporomutari Esau 'ga ree”, 'jau 'ga ikwasiarukaa rakue.

¹⁴Maran sipo ajee jane 'i aipo are? Nia'wryri Janeruwarete 'ga, sa'e sipo ajee jane? Naani. Mama'e esagea etee te 'ga wapo. ¹⁵Ymã te 'ga 'jau Moisesi 'ga upe rakue: “Tejemifutar imū etee te je jemuaēmi 'ga amū ree. Tejemifutar imū nanē je tejemuaēme'ema ajepeja 'ga ree”, 'jau 'ga Moisesi 'ga upe rakue. ¹⁶A'eramū najaneremifutar imū rūi Janeruwarete 'ga jane pyyrūmū jane mogyau wemiayuwamū. Najaneremiapofer are rūi nanē 'ga ajemuaēma jane ree nū. Wemifutar imū etee 'ga jane pyyrūi jane mogyau wemiayuwamū. ¹⁷Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa ka'aran are inuga janee rakue. Farao 'ga upe Janeruwarete 'ga 'jau: “Tepãjãe je aesaukaru'jau'jap enee. A'e are nipo ywy pewara 'gã juejue jerera renupa. Ma'eramū 'ã je ene mogoi 'wyrriaramū Egitu ywy pewara 'gã nupe”, 'jau 'ga ikwasiarukaa inuga ka'aran are rakue. ¹⁸A'eramū jane jarejeapyoramū 'ga remiapo are. Wemifutar imū etee futat Janeruwarete 'ga ajemuaēma 'gã amū nee. Wemifutar imū etee futat 'ga ojerowiarukare'ema amumera 'gã nupe.

¹⁹A'e are nipo pēẽ mū 'jau jee: “Ma'eramū sipo 'ga ore rerekou tyweaete ore 'ga rerowiare'emamū? Ore upe 'ga nojerowiarukari futari. A'eramū ore 'ga rerowiaru'jape'ema. Naruapoa'uweri ore mama'ea 'ga orojeupe ojerowiarukare'emamū. Naruapoa'uweri agawewi 'ã ore mama'e tywera. A'etea 'ga nojejukai ore ree”, 'jau nipo pēẽ. ²⁰Aipo pe'je kasi ne. Janeruwarete 'ga futat te 'ã jane apo rakue. Imara'nearū sipo ae 'ga remiapoferamū 'ga ree 'ga mueue ojee? Naani. Oje'egay sipo japepoa wapoara upe wapoaru'e'emamū? Naani. ²¹Sã'ã japepo apoara 'gã japepo apoa wemifutar imū etee futat. Amumera 'ã 'ga iapou wemipa'ruramū, amumera yty ryrūnamū. Wemifutar imū etee futat tujuga apoara 'gã mama'e apoi.

²²Nan tee futat Janeruwarete 'ga jane apoi rakue. A'eramū 'ga mama'e apou janee wemifutar imū etee futat. “Tejerowiare'ema 'gã nee jemara'neramū. Tepãjãe nanē je ikwaawukaa 'gã nupe nū”, 'jau 'ga rakue. A'ere na'awauwe rūi 'ga 'gã nereko tyweretei. Anure te nipo 'ga werowiare'ema 'gã nerekou tyweaete. ²³Amumeramū te aje 'ga 'ã jane mū'ei wemiayuwamū rakue. Jane ree 'ga jemuaēmi. A'eramū 'ga 'jau ojeupe: “Tejesagea je akwaawukat tejemimū'ēmēra 'gã nupe”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga mama'e esage apou janee wemifutar imū. Jane rereko esage are 'ga wesage kwaawukari janee. “Ga 'ã wesageramū tekotee 'gã nesagea apyraapa”, jane mu'eukaa. ²⁴Jane 'ã 'ga

remipyurũmera. Ymã te 'ga jane pyyrũi wemiayuwamũ rakue. Judeuramũ ore, judeue'emamũ pẽẽ. Mĩmera 'ga imũ'jãu wemiayuwamũ rakue.

²⁵Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa ka'aran are Oseja 'ga upe rakue:

“Tejemiyuwe'emera 'gã nipo je amogy tejemiyuwamũ.

Tejemifutare'emera 'gã nupe nipo je 'jau: Jeporomutat je pẽ nee, 'jau.

²⁶Ymã je 'i ikue: Najeremiyuwa rui pẽẽ, 'jau je ikue.

A'ere nipo anure je aipo te'eawer ipe te futat je 'i:

Je futat 'ã okoeteete ma'ea.

'Awamũ pẽẽ futat jera'yramũ, 'jau nipo je, 'jau je ikue”,

'jau Oseja 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

²⁷Isai 'ga nanẽ ka'arana kwasiaa Israeu 'ga juapyapyrera 'gã nee rakue.

“Kwaiwete Israeu 'ga juapyrama 'gã. Sã'ã 'yisigeaua pytuna. Nan tee futat Israeu 'ga juapyrama 'gã pytuna numiamũ.

A'etea nipo inãinãni'i 'gã etee ojekatu'ok otywer awi.

²⁸Anure nipo Janeruwarete 'ga wyw pewaramũ juejue werowiare'ema 'gã nereko tyweretei ywawuje tee futat”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

²⁹Aipo jeapo enunewe Isai 'ga 'jau:

“Janeruwarete 'ga pãjẽrete. Peesak 'ga Sodom ipewara 'gã momawa, Gomora pewara 'gã neewe rakue.

Janeruwarete 'ga jane mũ mogye'em ire amunipo 'ã jane nanẽ jarepapa 'gã 'jawe nũ”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

³⁰“Ma'ja are ajee 'ga jane mu'ei?” 'jau nipo pẽẽ jee? Nan futat je 'i pẽ nupe: Ymã judeue'ema 'gã nafutari Jarejuwarete 'ga amuesagea rakue. A'ere Janeruwarete 'ga Jejui 'ga rerowiamũ 'gã katu'oka 'gã muesageu ojeupe. ³¹A'ere 'ã ymã 'ga futaarera 'gã jẽmĩ Israeu juapyrera 'gã naani. “Moisesi 'ga je'egera renuw are jarejemuesageu Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau 'gã numiamũ. A'ere 'gã nuenupawi 'ga je'ega. ³²A'eramũ 'gã ojemuesageukare'ema 'ga upe. Niparuerowariwieri 'gã Jejui 'ga ree. “Jejui 'ga ree ojemogypyk ma'e 'gã etee wesageramũ Jarejuwarete 'ga upe” e are aparuerowariwieri'emamũ. A'eramũ 'gã ojemuesageukare'ema futat 'ga upe. 'Gã nupe Jejui 'ga ita 'jawe. Sã'ã ita rena pe pe. A'eramũ 'ã pe rupi oma'e 'gã ojeypyegãu ee. Nan tee Jejui 'ga 'gã nupe. Nijemogypygiwieri 'gã Jejui 'ga ree. A'eramũ 'gã u'aa 'ga ree. A'eramũ 'gã awawe'em Jarejuwarete 'ga pyri. ³³Ymã Janeruwarete 'ga aipo are ka'arana kwasiarukari inuga Isai 'ga upe rakue:

“Anure nipo je 'ga amũ mogou judeu 'gã nupe. Jerusareg ipe je 'ga monoi. Jerusarega 'up wytyra pyri, Sião 'jawa pyri.

Jeremimonorama 'ga ita 'jawe. Pe pe ita renamũ 'ã, pe rupi oo ma'e 'gã 'ari ee.

Nan futat nipo kwaiwete judeu 'gã niporomutari jeremimonorama 'ga ree.

A'ere 'ga rerowiaara 'gã ku'iramũ 'ga ree. Jaruete 'gã nekoi 'ga ree”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

10 ¹Pěẽ 'ã jerewirera 'jawe. Kũjãnamũ pẽẽ 'ã jerenyra 'jawe 'jau. A'eramũ pẽẽ pejeapyakau jeje'eg are. Judeua futat je 'ã. A'eramũ je teporomutaramũ teptytun are. Jarejuwarete 'ga teptytuna 'gã katu'opawa je afutat. A'eramũ je teje'ega monou te'ÿina 'gã nee 'ga upe. "Eja'yra 'ga erowiarukat Israeu juapyrera 'gã nupe, ki Ku'jyp", 'jau je te'ÿina Jarejuwarete 'ga upe 'gã nee. ²Tepyttuna 'gã je akwaap te'ÿina. 'Gã 'jawe futat je rekoï ikue. Iporowykywet 'gã Jarejuwarete 'ga upe numiamũ. 'Ga muoryw are nanẽ 'gã afueweramũ nũ numiamũ. A'ere 'gã nokwaawi 'ga remifutara. ³Naeapyoi 'gã "Janeruwarete 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'ga amuesage ojeupe" 'e are. A'eramũ 'gã 'jau: "Moisesi 'ga je'egera renupawer are wea mÿina Moisesi 'ga 'eawera futat jane muesage Janeruwarete 'ga upe", 'jau 'gã ajaupe numiamũ. Jarejuwarete 'ga 'eawera jẽmĩ 'gã erowiare'ema. "Teja'yra 'ga rerowiaara 'gã je amuesage tejeupe" 'ga 'eawera rerowiare'ema. ⁴Kristu 'ga amanũmũ jane katu'okawamũ, 'Uwa 'ga upe jane muesageawamũ. 'Ga rerowiaaramũ etee jane jarejesageramũ Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ jane 'jawe'em: "Moisesi 'ga je'egera renuw ire te janeresageramũ Jarejuwarete 'ga upe", 'jawe'em. Moisesi 'ga je'egera renuwa najane katu'oga'uweri. Jejui 'ga rerowiamũ etee te jane jarejekatu'ogi Ku'jywa 'ga upe.

Werowiamũ 'ga jane katu'oka

⁵Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue. "Jeje'ega renup katu katu re pẽẽ pejejesageramũ jee. Jeje'ega renup katu katuare'emamũ pẽẽ nepẽa'wyri jee. Jeje'ega renup katu katu re nipo pejemogy nakwaparimũ warãu rui, e'i 'ga", 'jau Moisesi 'ga 'gã nupe numiamũ. A'ere 'gã nuerowiari pãwẽ pãwẽ 'ga je'ega. ⁶"Jera'yra 'ga rerowiaaramũ etee pẽnesage jee", 'jau Janeruwarete 'ga rakue. A'ere kasi amumeramũ: "Awÿja sipo awau ojeupia ywag ipe Kristu 'ga reruawamũ ywy pe jane?" 'jau ne. 'Ut futat ako 'ga rakue. ⁷"Awÿja nanẽ sipo ajee oo amanũ ma'efera rerua imoferapa? pe'je nanẽ kasi ne nũ", 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa ka'aran are inuga rakue. Omoferap nanẽ ako Janeruwarete 'ga 'ga rakue nũ. A'eramũ pẽẽ aipo 'jawe'em. ⁸"Jarejuwarete 'ga je'ega pekwaap. Najemimi futari pẽ nui. 'Ga je'ega ki pẽẽ imome'wau pejejaupe. Pejejea'aramũ ee nũ", 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa rakue. Poromũ futat ore imome'ui pẽ nupe, Kristu 'ga mome'ui pẽ nupe. ⁹Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gã Janeruwarete 'ga okatu'ok. "Jejui Kristu 'ga jejararetea", 'jau pẽẽ. "Janeruwarete 'ga Jejui 'ga omoferap" 'ea pẽẽ erowiaa. A'eramũ Janeruwarete 'ga pẽ katu'oka, pẽ pireita petywer awi. ¹⁰"Jejui 'ga oferap" 'ea jane erowiar ire Janeruwarete 'ga 'jau jane: "Pẽẽ jera'yra 'ga perowiat. A'eramũ pẽẽ pejejesageramũ jee", 'jau nipo 'ga jane, Jejui 'ga jane erowiamũ. Jejui Kristu 'ga jejararetea jane 'eramũ Janeruwarete 'ga jane katu'oka janetywer awi. ¹¹Nan Isai 'ga ikwasiaa inuga ka'aran are jane rakue: "Janeruwarete 'ga nomojenosũukari Jejui 'ga rerowiaara 'gã wowase 'gã nekoramũ", 'jau 'ga ikwasiaa rakue. ¹²Aipo kwasiaramũ 'ga jane mome'wau najuejue etee. Najudeuramũ ore upe etee rui 'ga 'i aipo 'jau. Judeue'emamũ pẽ nupe nanẽ 'gã 'i aipo 'jau. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. Judeuramũ Orejararetea

'ga 'ã, judeue'emamũ Pëjararetea nanë 'ga nũ. 'Ga upe jane jareju'jaju'jawe etee futat. Mama'e esagea 'ga imua janee ojeupe enũjamũ. ¹³Ymã te Jueu 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Ojeupe je katu'og ape 'jara 'gã Janeruwarete 'ga okatu'ok”, 'jau Jueu 'ga ikwasiaa rakue. A'eramũ 'ga judeu 'gã katu'oka, ojeupe aipo 'gã 'eramũ. Judeue'ema 'gã nanë 'ga ikatu'oka ojeupe aipo 'gã 'eramũ nũ.

¹⁴Maran sipo ae, 'ga rerowiare'em ire, “je poar ape”, 'jau 'ga upe. Ni'e ekoetea'uweri ae 'ga rerowiare'em ire. Maran sipo 'gã 'ga rerowiaa eewi 'ga rera renupe'ema? Nuerowiari futari 'gã 'ga, 'ga rera renuwe'em ire. Sipo 'gã maran 'ga rera renupa 'ga amũ ojeupe imome'ue'em ire? Nuenuwi futari 'gã 'ga rera 'ga amũ ojeupe imome'ue'em ire. ¹⁵Maran sipo 'gã amũ 'ga mome'wau Jarejuwarete 'ga omonoe'em ire? Nooi futari 'gã amũ 'ga mome'wau, Janeruwarete 'ga omonoe'em ire. A'ere Janeruwarete 'ga 'gã monoi futari Jejui 'ga mome'waukaa kwe pewara 'gã nupe. Ymã te Isai 'ga ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga remimonofera 'gã nee rakue: “Esage futat morogyta esage mome'wara 'gã nura”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa Jejui 'ga mome'wara 'gã nee rakue.

¹⁶Janeruwarete 'ga 'gã amũ monou Jejui 'ga mome'wau Israeu 'ga juapyrera 'gã nupe rakue. A'ere 'gã amũ nuerowiari 'ga. Aipo are nanë Isai 'ga ka'arana kwasiaa 'gã nee rakue: “Nuerowiari futari 'ga amũ oreje'ega, ki Ku'jyp. Inãinãni'ĩ etee 'gã erowiaa'ĩ”, 'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue. ¹⁷A'eramũ je a'eramũ 'jau pë nupe: Jejui 'ga mome'u renuw ire jane 'ga rerowiaa jarejemogyau.

¹⁸A'jea sipo Israeu 'ga juapyrera 'gã nuenuwi Jejui 'ga mome'ua? Naani. Wenup futat 'gã numiamũ.

“Najuejue etee futat ywy pewara 'gã Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã je'ega renuwi.

'Gã je'ega ojemuãina ywy pe”,

'jau Davi 'ga ymã ka'arana kwasiaa inuga rakue.

¹⁹Nokwaawi sipo Israeu juapyrera 'gã? Naani. Okwaap futat 'gã. A'ere 'gã niparuerowiariveri 'gã ee. Moisesi 'ga ra'ne Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe rakue:

“Anure nipo je judeue'ema mogyi tejemiayuwamũ. A'eramũ nipo pëë 'gã nerekoayau ee”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gã nupe.

“A'eramũ nipo pëë pejemara'neramũ 'gã nee. Ni'akwaawi 'gã Jarejuwarete 'ga ree, 'jau nipo pëë 'gã nupe numiamũ.

A'ere je te 'gã mogyi tejemiayuwamũ, e'i Janeruwarete 'gã”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

²⁰Isai 'ga nanë okyjawe'em Israeu 'ga juapyrera 'gã nui. Mama'e a'je mome'u awi nanë 'ga okyjawe'em rakue.

“Ymã judeue'ema 'gã Janeruwarete 'ga ree oporokwaawiwere'emamũ rakue. A'ere 'gã 'awamũ 'ga kwaawi.

Ymã 'gã 'jawe'em rakue: Ku'jywa 'ga emome'u oree, 'jawe'em rakue. A'ere 'ga 'awamũ 'ga jekwaawukari 'gã nupe”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa rakue.

21 Israeu 'ga juapyrera 'gã mome'uramũ Isai 'ga 'li rakue:
 “Janeruwarete 'ga ojekwaawukat Israeu 'ga juapyrera 'gã nupe
 numiamũ. Wojere'emamũ 'ga ojekwaawukaa esaka 'gã nupe.
 A'ere 'gã niporenuwiweri 'ga je'eg are. 'Ga ree 'gã
 jemogypygyiwere'emamũ”,
 'jau Isai 'ga judeu 'gã mome'wau rakue.

Israeu juapyrera 'gã nee 'ga jemuaẽmawet

11 1 Israeu juapyreramũ ore wi sipo Janeruwarete 'ga poiri? Naani.
 Nopoiri futari 'ga ore wi. Je judeua. Abraão 'ga juapyreramũ je
 reko. Abraão 'ga remyminũmera 'ga, Pëjamĩ 'ga juapyreramũ je. 2 Nopoiri
 futari 'ga wemiayuw ppyferamũ ore wi. Ymã we 'ga oreypy 'gã mü'ei tekotee
 'gã nui rakue. Ojeupe futat 'ga oreypy 'gã mü'jäu 'gã nui rakue. Ymã 'ã 'ga
 amũ ka'arana kwasiari Eliasi 'ga 'eawer are rakue. 'Ga 'eawera pekwaap.
 3 Ymã Eliasi 'ga 'jau rakue: “Ku'jyp. Eneje'ega renupare'ema 'gã eneje'ega
 mome'wara 'gã wapisipaw etee. Wyrã rapyawa miamũ 'ga wetypap. A'eramũ
 jete'e futat tekou. 'Awamũ 'gã je ree nanẽ afueweramũ nü”, 'jau Eliasi 'ga
 Jarejuwarete 'ga upe rakue. 4 A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau 'ga upe rakue:
 “Naani. Naene etee rüi ereko je rerowiaaramũ. Sete miu je rerowiaara 'gã
 pytuna jemogyi. Nopoiri futari 'gã je rerowiar awi. Namuorywi 'gã maira'me
 a'agawa, Pau 'jawa. Sete miu 'gã je ia'gwau mama'e tywer awi”, 'jau
 Janeruwarete 'ga Eliasi 'ga upe rakue. 5 Nan tee futat 'awamũ Janeruwarete
 'ga judeuramũ ore mü a'gui ojeupe. Naruapoi agawewi ore mama'e esagea 'ga
 upe. A'etea 'ga iporomutat ore ree, ore a'gwau ojeupe. 6 Wemifutar imũ etee
 'ga ore mü'jäu ore mogyau wemiayuwamũ. Naoreremiapofer are rüi 'ga ore
 mü'ei ojeupe. Oreremiapofer are ore mü'ẽ re amunipo 'ã 'ga ore mü'jäu'em
 wemifutar imũ. A'ere 'ga wemifutar imũ etee futat ore mogyi wemiayuwamũ.
 7 Ymã Israeu 'ga juapyrera 'gã juejue amuesage futari rakue. A'ere
 Janeruwarete 'ga namuesagepawi 'gã. Wemimũ'ẽme'ri 'gã etee 'ga
 imuesageu ojeupe. Amumera 'gã oporenuwiwere'emamũ 'ga je'eg are.
 8 Aipo are 'gã amũ ymã ka'arana kwasiari inuga rakue:
 “Wemimũ'ẽe'ema 'gã Janeruwarete 'ga nomoporenuwiwerukari
 oje'eg are, 'gã muapyakwafugukare'ema oje'eg are.
 'Awamũ miamũ aipo 'gã naeapyo 'ga je'eg are. Nojemogypygyi 'gã
 'ga ree”,
 'jau 'ga amũ ikwasiaa ka'aran are rakue.
 9 Davi 'ga nanẽ ka'arana kwasiaa aipo are futat rakue nü:
 “Maraka 'gã wapo futat Jarejuwarete 'ga muorypawamũ numiamũ.
 A'ere 'gã nopoiri futari otywer awi.
 A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'gã nerekou tyweaete maraka pype futat.
 10 Janeruwarete 'ga namueapyoukari 'gã mama'e a'je are. Wereco
 tywerete 'ga 'gã”,

'jau Davi 'ga ikwasiaa judeu 'gã nee rakue.

¹¹Opoit futat te Janeruwarete 'ga Israeu juapyrera 'gã nui? Naani. Opoiraiw etee 'ga 'gã nui. Anure nipo judeu 'gã poiri futari otywer awi. Anure nipo 'gã jemogypygyi Jejui 'ga ree. A'ere Janeruwarete 'ga, judeu 'gã Jejui 'ga ree ijemogypygye'emaue, judeue'ema 'gã mojemogypygyukari Jejui 'ga ree, 'gã katu'oka. Judeue'ema 'gã nesag ire nipo judeu 'gã 'jau: “Kuu. Judeue'ema 'gã Janeruwarete 'ga okatu'ok, 'gã mogyau wemiayuwamũ”, 'jau nipo 'gã 'gã nerekoayau 'gã nee. A'eramũ nipo 'gã ojewya Jarejuwarete 'ga rerowiara upe. ¹²Awamũ judeu 'gã nojemogypygyi Jejui 'ga ree. A'eramũ Janeruwarete 'ga mama'e esage apowe'em 'gã nupe. A'eramũ 'ga judeue'ema 'gã mojemogypygyukaa Jejui 'ga ree. A'eramũ 'ga 'gã nupe ete mama'e esage apou, Jejui 'ga ree 'gã jemogypygamũ wejue te. Anure te nipo judeu 'gã jewyri Jarejuwarete 'ga rerowiara upe nũ. Ojeupe 'gã jewyramũ nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage monou ywy pewara 'gã nupe juejue. Ojeupe judeu 'gã jewyr are 'ga mama'e esage monou kwaiwete.

Judeue'ema 'gã katu'okawet

¹³Pẽẽ mũ nupe, judeue'emamũ pẽ nupe je judeuramũ orojemome'ui. Ymã ako Janeruwarete 'ga je monoi Jejui 'ga mome'wau judeue'emamũ pẽ nupe ikue. Ajerowiat je aipo are. ¹⁴Afutat je tepytuna 'gã amũ juerekoaya pẽ nee. A'eramũ nipo je a'e are Jejui 'ga rerowiarukaa 'gã amũ nupe. Aipoa je afutarete futat. ¹⁵Judeu 'gã nui opoiraiw ire, Janeruwarete 'ga judeue'ema 'gã mota'wai ojeupe, Jejui 'ga 'gã erowiamũ. A'eramũ nipo anure te Janeruwarete 'ga judeu 'gã mota'wau ojeupe nũ. Judeu 'gã Jejui 'ga rerowiaaw ipe jane tee jareku'i pãwẽ pãwẽnamũ jarejemogyau. Sã'ã janeku'ia jarepytuna ferawamũ. Nan tee futat nipo jane jareku'iramũ judeu 'gã Jejui 'ga rerowiamũ.

¹⁶Y'wa 'ywa jara 'ga sipo y'wa 'ywa rapo jara etee? Naani. Y'wa 'ywa jara 'ga na'ywa rapo jara etee rũi. I'ywarete jara nanẽ futat 'ga nũ, i'a jara nanẽ nũ. Nan tee futat Janeruwarete 'ga judeu ppy 'gã jararetea. Janeruwarete 'ga remiayuwypyfera 'ã ore judeuramũ rakue. A'eramũ 'ã ore juejue judeuramũ 'ga remiayuwamũ arajemogyau.

¹⁷Sã'ã ae y'wa 'ywa tyma. A'eramũ 'ã akã mũ osiniga etee. A'eramũ 'ã ae ijaramũ akã sinigera monoka jui. A'eramũ 'ã ijara 'ga awau y'wa 'yw ekoete rakã monoka erua imujaa akã sinigera renawer ipe, akã sinigera 'yw are. Imujar ire akã ojopyyka imonogipyrrera py'rau. Nan tee futat pẽẽ. Judeuramũ oreypya Janeruwarete 'ga remiayuwaretea. Oreypy 'gã 'ga ipyyrũmũ imogyau wemiayuwamũ. A'ere ore mũ judeuramũ naruerowiari 'ga. A'eramũ 'ga werowiare'emamũ 'gã amũ mũ'jãu wemiayuwamũ ore wi. A'eramũ 'ga judeue'emamũ pẽẽ mũ mua pẽ mogyau wemiayuwamũ werowiare'ema 'gã py'rau pẽ mujaa judeuramũ oreypy are. A'eramũ pẽẽ pejemu'jau oreypy are. ¹⁸A'eramũ ki pẽẽ judeu 'gã ago'wawe'em. Imũ'ẽmyrera 'gã ago'wawe'em pejemogyau.

Pejerowiaraip kasi pejejee ne. Najudeu ypy 'gã nũ pẽ nee imujaripyre. Pẽẽ te 'ga pẽ mujat 'gã nee. A'eramũ ki pẽẽ pejejerowiaraipe'ema pejejee.

¹⁹Pẽẽ mũ nipo 'jau jee: “Janeruwarete 'ga opoit judeu 'gã nui. A'eramũ ore 'gã japy'rufera”, 'jau nipo pẽẽ numiamũ. ²⁰Nuerowiari te 'gã Jarejuwarete 'ga. A'eramũ 'ga a'eramũ opoia 'gã nui. A'ere perowiat wejue te 'ga. A'eramũ 'ga a'eramũ pẽ mogyau 'gã py'rau wemiayuwamũ. A'eramũ ki pẽẽ pejejerowiaraipe'ema pejejee. A'eramũ pẽẽ Jarejuwarete 'ga pojeupa. ²¹Werowiare'em are judeu 'gã nereko tywer ire, sipo 'ga judeue'emamũ nepẽ nereko tyweri werowiare'em ire? Judeuramũ ore y'wa 'ywa rakãrete 'jawewara. Judeue'emamũ pẽẽ imujaripyre 'jawewara te. A'eramũ nipo 'ga pẽẽ nanẽ pẽ nereko tyweaete judeuramũ orereko tyweawera apyraapa werowiare'em ire. ²²A'eramũ jane Jarejuwarete 'ga kwaapa. Ajemuaẽm 'ga werowiaara 'gã nee. A'ere 'ga werowiare'ema 'gã nereko tyweretei. 'Awamũ pẽẽ judeue'emamũ 'ga rerowiaa pejejemogyau. A'eramũ 'ga opota'waramũ pẽ nee. Wesageramũ 'ga pẽ nupe. A'ere 'ga werowiar awi pepoir ire 'ga poiri pẽ nui, pẽ mũ'jãu wemiayuw awi 'gã mũ'ẽawera 'jawe etee futat.

²³Werowiare'em awi 'gã poir ire nipo Janeruwarete 'ga judeu 'gã nerua 'gã mogyau wemiayuwamũ nũ. ²⁴Judeue'emamũ pẽẽ na'ga remiayuwaramũ rũi. Werowiaramũ te 'ga pẽ mogyi wemiayuwamũ. Judeu 'gã te 'ga remiayuwaretefera. Werowiare'emera 'gã 'ga imũ'jãu wemiayuw awi. A'ere 'ga werowiaru'jaw ire 'gã mogyau wemiayuwamũ nũ. Aipoa taetu naayi futari 'ga upe. Sã'ã y'wa 'ywa jara wemimonogera rerura imujara imonokawera rowopyter are nũ. A'eramũ 'ã ojopyyka aye'em etee te. Nan tee futat 'ga judeu 'gã mogyau werowiaru'jaw ire wemiayuwamũ aye'em etee te futat nũ.

Jane ree 'ga pota'wa

²⁵Pẽẽ jerewirera 'jawe. Kũjãnamũ pẽẽ jerenyra 'jawe. A'eramũ je mama'e mome'wau pẽ nupe, pẽ mueapyoawamũ. Janeruwarete 'ga je mu'akwaapa ee. A'eramũ je pẽ mu'akwaapa ee nanẽ nũ. A'eramũ pẽẽ pejejerowiaraipe'ema pejejee etee. 'Awamũ Janeruwarete 'ga opoiraipa judeu 'ga nui. Nuerowiari 'gã 'ga. A'eramũ 'ga poiraiwi 'gã nui. Anure te nipo 'gã 'ga rerowiari nũ. 'Awamũ pẽẽ judeue'emamũ pẽẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa pejejemogyau. Ymã Janeruwarete 'ga judeue'emamũ pẽẽ mũ pẽ mũ'jãu ojeupe rakue. A'eramũ wemimũ'ẽmera 'gã juejue werowiar ire nipo 'ga ojewya judeu 'gã nupe nũ. ²⁶Aiporamũ te nipo judeu 'gã Jejui 'ga rerowiaararetei. Ymã te Isai 'ga aipo are ka'arana kwasiari inuga rakue:

“Anure nipo janetywera moiara 'ga ruri owaẽma Jerusareg awi, Sião 'jaw awi. Aiporamũ u'aaw ipẽ nipo 'ga judeu 'gã katu'oka.

'Gã tywera moia Jako 'ga juapyre 'gã nui.

²⁷Janeruwarete 'ga 'jau judeu 'gã nupe:

Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'i judeuramũ pẽ nupe rakue:

'Anure nipo je pẽtywera moiri pẽ nui', 'jau ako je ikue.

A'eramũ je p̄tywera moia p̄ nui te'eawer imũ etee futat, 'Jau
Janeruwarete 'ga rakue",

'Jau Isai 'ga ikwasiaa rakue.

²⁸Judeuramũ ore mũ Jejuĩ 'ga rerowiare'ema. A'eramũ Janeruwarete
'ga amara'neramũ aipo 'gã nee. A'eramũ 'ga 'Jau: "Naje rerowiari pejepe.
A'eramũ je tepoiraiipa p̄ nui tejerowiarukaawamũ judeue'ema 'gã nupe",
'Jau 'ga werowiare'ema 'gã nupe. A'eramũ 'ga opoiraiipa 'gã nui. Aipoa
esage judeue'emamũ p̄ nupe. A'etea Janeruwarete 'ga judeuramũ oreypy
mũ'jãu ojeupe rakue. Nomoka'jami 'ga 'gã. A'eramũ 'ga 'gã juapyrer awi
opoikatuwe'em. ²⁹Ymã Janeruwarete 'ga judeuramũ oreypy mũ'jãu ojeupe
rakue. "P̄ẽ ã je amũ'ẽ imogyau tejemiayuwamũ. Mama'e esage tomono
p̄ nupe 'Jau", 'Jau 'ga 'gã nupe rakue. A'eramũ 'ga weatee'emamũ futat
wemimũ'ẽmera 'gã nui. Oreypy 'gã nee 'ga reatee'emamũ futat ore wi. ³⁰Ymã
te judeue'emamũ p̄ẽ Jarejuwarete 'ga je'ega nepeenuwi rakue. A'ere 'awamũ
Janeruwarete 'ga jemuaẽmi p̄ nee. Judeu 'gã wenuwe'emamũ Janeruwarete
'ga jemuaẽmi p̄ nee. ³¹'Awamũ judeu 'gã nuenuwi futari 'ga je'ega. A'etea
nipo anure 'ga 'gã nee ajemuaẽm nũ. P̄ nee ajemuaẽmawera 'Jawerimũ etee
futata nipo 'ga 'gã nee ajemuaẽma nũ. ³²Janeruwarete 'ga 'Jau janee najuejue
etee futat rakue: "Nuenuwi 'gã jeje'ega. Mama'e tywera 'gã wapo ajemogyau.
A'eramũ je 'gã mogyau ifaripyre'era 'Jawewaramũ futat. 'Ga tywera 'gã nerekou",
'Jau 'ga rakue. A'eramũ 'ga 'Jau "Tajemuaẽm 'gã nee 'Jau", 'Jau 'ga janee rakue.

³³A'jea futat Janeruwarete 'ga jemuaẽmi jane ree. Ekoay te nipo
janereapyo katui we ã jane 'ga ree. 'Ga 'akwaap, 'ga remikwaap. Mĩmera
jane nikwaakatupawi. 'Ga remiaporam are nanẽ jane jarejeapyoe'emamũ
nũ. ³⁴Ymã Isai 'ga ka'arana kwasiari rakue:

"Awỹja sipo Janejararete 'ga rea'awa okwaap?

Naani. Nitywi 'ga amũ.

Awỹja sipo 'ga mu'Jau mama'e are?

Naani. Nitywi futari 'ga mu'Jara 'ga amũ nũ'ũ",

'Jau Isai 'ga ikwasiaa rakue.

³⁵Jo 'ga nanẽ ka'arana kwasiaa aipo are futat rakue nũ:

"Awỹja sipo mama'e omono Jarejuwarete 'ga upe omepyawamũ?

Naani. Nitywi 'ga amũ",

'Jau 'ga ikwasiaa rakue.

³⁶Janeruwarete 'ga futat mama'e wapopap rakue. Nitywi futari 'ga
remiapoe'ema. 'Awamũ miamũ 'ga ojejukau mama'e are. Ojeupe futat 'ga
mama'e apoi rakue. Ojeupe futat 'ga mama'e mogyau rakue. A'eramũ ki
jane 'ga muorypa ee. Jareojere'emamũ futat ki 'ga muorypa ee.

Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'e

12 ¹Janeruwarete 'ga ajemuaẽm jane ree, a'e je p̄ nupe tekou. A'eramũ
je a'eramũ 'Jau tejewireramũ p̄ nupe, tejenyramũ p̄ nupe nanẽ je 'Jau

nū: Sajemogy Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'eramū 'jau. Sā'ā janeypy 'gā weymawa mū monoa 'ga upe, 'ga muorypawamū rakue. Nan tee futat jane 'awamū jarejemogyi 'ga upe oporowyky ma'eramū, mama'e apou 'ga upe 'ga muorypawamū. Aipoa jane iapoa 'ga muekōēāina jane ree. ²Ga rerowiare'ema 'gā 'jawe kasi pejemogy ne. 'Gā nee kasi pejemu'e ne. 'Gā 'jawe kasi mama'ea peapo ne. Jarejuwarete 'ga upe ki pe'je: "Eje'jawe je muea'arukar ape mama'e are, ki Ku'jyp", pe'je ki 'ga upe. Aipoa 'ga iaporamū nipo 'ga remifutara pekwaap. Aipoa esage 'ga upe. Aipoa 'ga muorypa. Mīmera pēē ikwaapa. ³Janeruwarete 'ga 'ā opājē mua jee, je mogou oje'ega mome'waramū pē nupe ikue. A'eramū je pē mu'akwaapa mama'e are. Pejerowiaraip kasi pejejee etee ne. "Je te 'ā jeresage 'gā apyraapa", pe'je kasi ne. Jarejuwarete 'ga rea'ara 'jawe pēnea'at pejejee. Werowiarāmū 'ga opājē mua pē nupe ojeupe pē moporowykyawamū. A'eramū ki pēē pejejeupe 'ga remimurer imū mama'e esage apou 'ga upe. 'Ga pē poaa mama'e apo are. A'eramū ki pēē 'jau: "Natejeteē rūi je mama'e apoi. Janeruwarete 'ga je poat mama'e apo are", pe'je ki.

⁴Peesak jarejetea. Majepei teewara 'jawe futat janeretea. A'ere mukūi janereaa, mukūi janenamīa, mukūi janepoa, mukūi janepya. Jarepou 'ā jane mama'e apou. Jarepyu 'ā jareatau. Jarejeau 'ā mama'e resaka. Jareapyau 'ā mama'e renupa. Naaju'jaju'jawe ete rūi futat 'ā oporowykyau. ⁵Nan tee futat jane Jejui 'ga rerowiaaramū. Kwaiwete jane. Najareju'jawe ete rūi jane mama'e apoi. Jejui 'ga ree jarejemujar ire jane jarejemogyau majepei 'yweteewara 'jawe futat. ⁶A'ere jane najareju'jawe ete rūi mama'e apoi. Opājēa Janeruwarete 'ga imua janee, mama'e apoukaa janee. Oje'ega 'ga imome'waukaa jane mū upe. A'eramū jane jarejeupe 'ga remimurer imū, 'ga je'ega mome'wau kwe pewara 'gā nupe. ⁷Jane mū upe 'ga mama'e apoukaa 'gā nupe, 'gā poaawamū. A'eramū jane, 'ga rerowiarāmū mama'e apou 'gā nupe. Jane mū upe 'ga 'gā mu'jaukaa mama'e are. A'eramū 'ga rerowiarāmū jane 'gā mu'jau mama'e are. ⁸Jane mū upe 'ga 'gā muapyterātāukaa. A'eramū jane, 'ga rerowiarāmū, 'gā amū muapyterātāu mama'eay upe. Jane mū upe 'ga mama'e monoukaa. A'eramū jane, jarejakate'eme'emamū, mama'e monou 'gā nupe. Jane mū 'ga imogyau 'wyriaramū 'gā nupe. A'e 'gā ojejukau esage 'gā nee. Jane mū upe 'ga ojopoarukaa mama'e apo are. A'eramū aipo 'ga 'gā poaa aku'iramū.

⁹A'jea futar iki pēporomutat pejejemogyau pejejee. Pejejotywera kasi pefutar etee pejejemogyau ne. Pejemu'e ki mama'e esage apoara 'gā nee. ¹⁰Jejui 'ga rerowiaaramū 'ā pejemogy. A'eramū pēē pejejemujaa pejejemogyau pejejee rai'i. A'eramū ki pēē pejeporomutaramū pejejee. Pejepojekuka esageramū ki pejejee pejejemogyau. ¹¹Pēwewue kasi pejejemogyau ne. Pejepokagamū ki pejejemogyau. Jarejararete 'ga upe pejejorywamū pejeporowykyau. ¹²Anure nipo jane oi jarejemogyau Jarejuwarete 'ga pyri. A'eramū ki pēē pejejorywamū pejejemogyau. Pejejeupe mama'eay jesaukaramū, pejeapyterātānamū jupe. Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega monou pejejemogyau. ¹³Jejui 'ga rerowiaaramū mama'e tywe'emamū pēē mama'e monou 'gā nupe. Muku awi Jejui 'ga rerowiaara 'gā nuramū pēē 'gā mua pejejeg ipe.

¹⁴Pẽ nee iporomutare!ema 'gã nipo pẽ nerekou tyweaete. Pejejereko tyweramũ pẽẽ pejeje!ega etee pemono Jarejuwarete 'ga upe 'gã nee. "Mama'e esagea emono je rereko tywearera 'gã nupe", pe!je ete ki 'ga upe 'gã nee. "Ereko tywet 'gã je ree", pe!je kasi ne.

¹⁵'Gã amũ norywamũ ki pẽẽ 'gã neruorypa. 'Gã amũ joo'oramũ ki pẽẽ 'gã nerajaa'wau. ¹⁶Pejepota'wa pãwẽnamũ etee futat ki pejejeue. Pejerowiarap kasi pejejee etee ne. Ajemogy tywe!ri ma'e 'gã neewe futat pejeporomutaramũ pejejemogyau. "Je te 'ã 'akwaap ma'ea 'gã apyraap", pe!je kasi ne.

¹⁷Pejejeupe 'gã amũ mama'e tywera apo re miamũ nanẽ pejejepyke!ema mama'e tywera apowe!em 'gã nupe. Mama'e esagea etee pẽẽ iapou 'gã nupe. A!eramũ pẽ nesakara 'gã pẽ ago'wawe!em. ¹⁸'Gã mueue!em futat. Pejepy!ata'waramũ etee futat 'gã nee. 'Gã amũ pejemueramũ pejepota'wa esageramũ etee 'gã nee. ¹⁹'Ga amũ mama'e tywera pejejeupe iapo re, pẽẽ pejejepyare!ema. Tene Janeruwarete 'ga te nipo pẽ nepyat, 'gã nerekou tyweaete pẽ nee. A!eramũ pẽẽ pejejepyare!ema 'gã nui. Ymã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga aipo are rakue:

"Je te aepyat pẽẽ, pẽ nupe 'gã mama'e tywera apo re.

Je te 'gã areko tywerete pẽ nee, e!i Janeruwarete 'ga",

'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue. A!eramũ ki pẽẽ pejejepyare!ema, a'e je 'ã pẽ nupe.

²⁰Janeruwarete 'ga je!eg imũ etee futar iki mama'ea peapo, 'jau je pẽ nupe.

"Pejejee iporomutare!ema 'gã py'arayparamũ pẽẽ mama'e monou etee 'gã nupe, 'ga mojem!waa.

'Ga 'yuwejamũ pẽẽ 'y monou 'gã nupe. A!eramũ 'ga ojeupe mama'e esagea pẽẽ iaporamũ ojenosõu wemiapo tywer are",

'jau 'ga amũ ikwasiaa inuga ka'aran are rakue.

²¹Pejejereko tywearera 'gã motesirũgatue!em, pejejepyke!ema.

Pejejeupe 'gã mama'e tywera aporamũ mama'e esagea etee iapou 'gã nupe. A!eramũ 'gã ota'waramũ pẽ nupe.

Peje!wyriara je!ega peenup

13 ¹Peje!wyriara 'gã je!ega ki peenuw ete pejejemogyau. Janeruwarete 'ga te 'gã mogy 'wyriaramũ pẽ nupe. A!eramũ ki pẽẽ 'gã je!ega renupa etee futat pejejemogyau. ²'Gã je!eg are pejeporenuwiwere!em ire nipo pẽẽ Jarejuwarete 'ga je!eg are nanẽ pejeporenuwiwere!emamũ nũ. Janeruwarete 'ga futat 'gã omogy 'wyriaramũ janee. A!eramũ 'gã je!ega renupare!ema 'gã Jarejuwarete 'ga je!ega nanẽ enupe!ema nũ. A!eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'gã je!ega renupare!ema 'gã nerekou tyweaete. ³A!eramũ pẽẽ pejejereko tywer awi pejeje!gwau mama'e esagea ete iapou. Mama'e esage apoara 'gã nokyjei o!wyriar awi. Mama'e tywera apoara 'gã te okyje o!wyriara 'gã nui, o!wyriara 'ga wereko tywer awi. Mama'e esagea etee iapo re pẽẽ pejekyjawe!em peje!wyriara 'gã nui. Mama'e esagea pẽẽ iapo re nipo 'gã 'i pẽ nupe: "Mama'e esagea etee

peapo”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. ⁴Janeruwarete 'ga te 'gã omÿi 'wyrriaramũ pẽ nupe, pẽ poaawamũ. A'ere mama'e tywera apo re, pekyje peje'wyrriara 'gã nui. A'jea futat nipo 'gã mama'e tywera apoara 'gã nereko tyweri. Janeruwarete 'ga remimogyfera 'gã te 'ã 'wyrriaramũ pẽ nupe. A'eramũ 'gã Jarejuwarete 'ga upe oporowykyau. A'eramũ Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gã nerekou tywerukaa 'gã nupe. ⁵A'eramũ ki pẽẽ peje'wyrriara 'gã je'ega renupa etee. Najarejereko tywer are etee rũi jane 'gã je'ega renuwĩ. “Jare'wyrriara 'gã je'ega renuwa te esage” 'ea jane sikwaap. A'eramũ jane 'gã je'ega renupa.

^{6,7}Janeruwarete 'ga 'gã mÿina 'wyrriaramũ jatee. A'eramũ 'gã oporowykyau Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ jane ka'aranũũ monou 'gã nupe jarejeupe 'ga enũjamũ 'gã mepyau. Pepojeup peje'wyrriara 'gã.

Pẽporomutar iki pejejuee

⁸Pejejauĩ mama'e mũ mua pẽẽ kamẽsiete imepyau pejejaupe. A'eramũ 'ga 'jawe'em: “naje mepyi 'ga”, 'jawe'em. Pejomama'e mepye'ema rerekoukare'ema pejejaupe. Pejeporomutaramũ pejejemogyau pejejuee. Ajuee iporomutat ma'e 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega wenup katu katu ajemogyau. ⁹Ymã Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari inuga jatee rakue:

“Peko awi pejejemirekoe'em are. Kũjãnamũ nanẽ pejekowe'em pejemene'em are.

Peporojuka awi. Pemunarũ awi mama'e are.

Pejejokaraemã futare'ema pejejemogyau”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue.

Aipoa 'ga je'ega a'jea futat. Enuw ire pẽẽ pejeporomutaramũ tãmẽjẽ pejejuee pejejemogyau. A'ere naipo etee rũi 'ga je'ega.

“Pẽporomutat pejepyriwara 'gã nee pejejee pejeporomutara 'jawe etee futat.

Pejereko esage 'jawe etee futat pẽẽ pejejuerekou esage”,

'jau Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue.

¹⁰Aipoa 'ga je'eg imũ pejejuee pejeporomutar ire, pẽẽ 'ga je'ega renupa katu katu. Ajuee iporomutat ma'e 'gã nuapoi mama'e tywera ajaupe.

¹¹Ko futat nipo iwaẽmi ja'wyja'wy Jejuĩ 'ga jewyawa upe. A'eramũ ki pẽẽ pejeporomutaramũ pejejuee. Pejejuerekou esage pejejemogyau. Ajuee iporomutare'ema 'gã oset ma'e 'gã 'jawe. “Ko futat nipo Jejuĩ 'ga jewyri ja'wyja'wy jatee” 'ea 'gã ikwaape'ema. Oset ma'e 'jawe 'gã ajemogyau, wapyakwafuge'emamũ. A'eramũ kasi pẽẽ oset ma'e 'jawe peko ne. Peje'akwaawamũ pejejemogyau Jejuĩ 'ga rur are. 'Ga rerowiar ypyramũ jane 'jau jarejaupe: “Niporomukui nipo 'ga ruawa”, 'jau ako jane jarejaupe ikue. Nuri we 'ga. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: “Ko futat nipo 'ga ruri ja'wyja'wy”, 'jau je pẽ nupe. Jane rerawau nipo 'ga ywag ipe jane mogyau ojepyri nakwaparimũ warãu rũi futat. ¹²Peesak futat 'ã ypytunimũ wata ma'e 'jawewara kwaiwete mama'e

tywera apoa. A'e are jane Jejuí 'ga jewyt ja'wyja'wy kwaapa. Mama'e tywera mateepapa 'ga 'ua. Mama'e tywera apoara 'gã 'ga erekou tyweaete nipo 'gã jemogyarũ'emawer are. Sã'ã kwara pora ypytuna mateepawa. Nan tee futat 'ga mama'e tywera apo mateepapa 'ua. 'Ga rur ire nipo 'gã mama'e tywera apou'jape'ema futat. A'eramũ ki jane a'jea futat jarepoia mama'e tywera apo awi. "Au'je ki mama'e tywera apo re", 'Jau je pẽ nupe. Sã'ã jefaruua itajuaity rerekoa ojea'gwawamũ ajuka awi. Nan tee jane mama'e esage etee siapo jarejea'gwawamũ jarejereko tywer awi jarejea'gwau. Mama'e esagea etee iapo re Janeruwarete 'ga jane rerekou tywere'em. ¹³A'eramũ ki jane jarejemogyau esage. Kawĩajaiwa rykure'ema jarejemogyau. A'eramũ pẽẽ pejejeawrywe'emamũ pejejemogyau. Jarejemirekoe'ema kũjã are jarekowe'em. Kũjãmera nanẽ okowe'em omene'em are nũ. Jarejamuewe'em mama'e are. Jarejuerekoayawe'em nanẽ jarejuee nũ. 'Arimũ wata ma'e 'jawe peko. ¹⁴Au'je mama'e tywera apo re, pejejemifutar ymaner imũ etee. Jejuí Kristu 'ga 'jawe futat pejemogy, mama'e esagea etee iapou.

Pejuago'o kasi ne

14 ¹Amumera 'gã Jejuí 'ga rerowiaara 'gã amũ nipo weapyo katua'ne'emamũ 'ga remifutara apo are. "Ma'ja te Jejuí 'ga afutat jane iapoa?" 'Jau nipo 'gã ajemogyau. A'e 'gã pẽẽ imua etee futat pejejepype, 'gã muewe'em futat nanẽ nũ. ²"Janeruwarete 'ga mama'ea wapo janee janeremi'uramamũ", 'Jau nipo pẽẽ pejejemogyau. A'ere nipo eapyo katua'ne'ema 'gã amũ 'Jau: "Na'ui ae wyro'oa. Aipoa esage Janeruwarete 'ga upe", 'Jau nipo 'gã amũ ajemogyau. ³Ma'eramũ sipo ajee pẽẽ wyro'o 'waramũ wyro'o'ware'ema 'gã peago'o pejejemogyau wyro'oa 'gã i'ue'emamũ? Wyro'o 'ware'emamũ nanẽ sipo pẽẽ ma'eramũ 'gã ago'wau wyro'oa 'gã i'uramũ? Naani. Pejamue awi nanuar are. Janeruwarete 'ga te 'gã omogy wemiayuwamũ. ⁴Janeruwarete 'ga janejararetea. Ma'eramũ sipo pẽẽ 'ga remiayuwamũ ago'wau? Napẽnemiayuwa rũi 'gã. Ujara 'ga upe te 'gã mama'e apoi. Mama'e esagea 'gã iaporamũ 'gã jara 'ga 'Jau 'ga upe: "Mama'e esage peapo jee", 'Jau 'ga 'gã nupe. Mama'e tywera 'gã iaporamũ 'gã jara 'ga 'Jau 'gã nupe: "Aipo eneremiapofera mama'e tywera jee", 'Jau 'ga 'gã nupe. Janeruwarete 'ga wemiayuwamũ 'ga poaa mama'e apo are. A'eramũ 'gã oporowykyau esage 'ga upe. ⁵Pẽẽ mũ nipo 'Jau: "Awamũ 'araiwa. A'eramũ jane jareporowykyawe'em 'awa 'ara rupi", 'Jau nipo pẽẽ mũ pejejaupe. A'ere nipo amumeramũ pẽẽ mũ 'i: "Naani. Nanarũi. Aju'jaju'jawe etee futat 'ara", 'Jau nipo pẽẽ mũ pejejaupe. "Na'araiwa rũi 'awa 'ara" 'Jaramũ ki peporowyky etee futat jupi. Pejamue ekoete kasi nanuar are we ne. "Araiwa 'awa 'ara rupi" 'Jara 'gã nanẽ peporowykyramũ pẽ muewe'em nanẽ ee nũ. ⁶Awamũ 'araiwa 'Jara 'gã "Jarejuwarete 'ga pojeupawamũ nipo ore iapoi", e'i 'gã. A'eramũ pẽẽ 'gã nesaka etee futat nan 'gã jemogyramũ. Wyro'o 'wara 'gã wyro'o 'wau Jarejuwarete 'ga muorypa aipoa wyro'o 'u are. Wyro'o 'ware'ema 'gã nanẽ wemi'u are Jarejuwarete 'ga muorypa nanẽ nũ. ^{7,8}Mama'e apou 'ã jarejemogyau, Jarejuwarete 'ga

muorypawamũ etee futat jane mama'e apou. Jaremanũme'ẽwe jane mama'e apou 'ga muorypawamũ. Jane manũ re nipo tekotee 'gã 'ga muorypa jane ree.

⁹Janejararete 'ga, Jejui 'ga oferapa etee amanũ awi rakue, Janejarareteramũ ako ma'eramũ rakue. Najuejue etee futat 'ga akou Janejarareteramũ 'ga. Ajemogy ma'eramũ jane upe, amanũ ma'efera 'gã nupe 'jau 'ga akou rakue. ¹⁰Ma'eramũ sipo ajee pẽẽ pejepytuna 'gã Jejui 'ga rerowiaara 'gã peago'o ekoete pejejemogyau? Naani. Pejuago'o awi 'gã. Janeruwarete 'ga te jane kwaap. Wowase ae majatykaaw ipe te 'ga 'i jane mũ upe: “Nia'wryi eneremiapofera jee”, 'jau nipo 'ga jane mũ upe. Amumeramũ nipo 'ga 'jau janee: “Esage eneremiapofera”, 'jau nipo 'ga janee. A'eramũ jane “nia'wryi eneremiapofera”, 'jawe'em jarejaupe. Wemifutar imũ mama'e apoara 'gã nipo 'ga imoj'o'oka wemifutare'em imũ mama'e apoara 'gã nũ. ¹¹Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Isai 'ga upe rakue:

“Je te 'ã okoeteete ma'ea. Anure nipo ywy pewara 'gã juejue futat wapyka wenupy'ãu je rowase ajemogyau je pojeupawa resaukaawamũ.

A'e pype nipo 'gã 'i jee: A'jea futat. Ene etee futat Ooreruwareteramũ ereko, 'jau nipo 'gã ajuemianuwamũ jee”,

'jau 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Isai 'ga upe rakue.

¹²A'eramũ jane a'eramũ jarejemome'wau Jarejuwarete 'ga upe. Jarejekwawera jane imome'wau 'ga upe. Nimome'ui jane jarepytuna 'ga rekwawera ete. ¹³A'eramũ ki jane jarejuago'wawe'em.

Peapo awi mama'ea pejepytuna 'gã motywerukaawamũ. Pẽneko esage resaga te pẽpytuna 'gã nomotywerukari. ¹⁴Janejararete 'ga ree je tejemujaa ikue. Ma'eramũ 'ã je 'ga remifutara kwaawi. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Nitywi futari i'upyre'ema mama'e mũ janee numiamũ. A'ere 'ã ae juawyawy te. “Tejemiu'ema 'ua nipo je motywet Jarejuwarete 'ga upe” 'jara 'gã nupe ia'wrye'ema futat.

¹⁵A'eramũ pẽẽ aipo 'jara 'gã mu'arasige'ema nanuar are. Mama'e 'u enune nipo pẽpytuna 'ga amũ 'jau pẽ nupe: “Aga mama'e 'ua nia'wryi Janeruwarete 'ga upe”, 'jau 'gã pẽ nupe. Aipo pejejeupe 'ga 'eramũ pẽẽ i'wawe'em futat 'gã neape. Kasi a'e pe 'gã jane kwaukat Jarejuwarete 'ga upe “janeremi'ue'ema 'waukaa janee” 'gã 'i pẽ nupe ne. Nanuara pẽẽ iapo re pejejakwaukaa a'jea futat. Nepẽporomutari futari poromũ pejepytuna 'gã nee. Napẽ katu'okawamũ etee rũi Jejui 'ga manũ. Pẽpytuna 'gã katu'okawamũ nanẽ futat Jejui 'ga manũ rakue. A'eramũ ki pẽẽ mama'e apowe'em pejepytuna 'gã motywerukaawamũ Jarejuwarete 'ga upe.

¹⁶“Mama'e esagea etee je aapo”, 'jau nipo pẽẽ pejejemiapofer are. A'ere nipo 'ga amũ pẽnemiapofera resag ire 'jau: “Aipoa nia'wryi Janeruwarete 'ga upe”, 'jau nipo 'gã. A'eramũ pẽẽ 'gã neape iapou'jape'ema. A'eramũ nipo 'gã pẽnemiapofer esage kurape'ema. ¹⁷Janeruwarete 'ga jane'wryiararetea. Najarejemi'u are rũi jane jemogyi 'ga remiayuwamũ. 'Ga remifutar imũ mama'e apoararete jane jemogyi 'ga remiayuwamũ, jane mopy'ata'wau, 'ga 'Agesegea jane maku'iu. ¹⁸Nan jarejemogyau jane mama'e apou Jejui 'ga remifutar imũ. Aipoa jane iapo re Janeruwarete 'ga worywamũ jane ree. Jane resakara 'gã nanẽ 'jau nũ: “Mama'e esage aipo 'gã wapo”, 'jau nipo 'gã janee ojemul'jau jane ree jane resag ire.

¹⁹Ma'eramũ ki sajemogy esage futat jarejujukau esage jarejuee. Aipo apo re nipo jane jarejekoty'aa esage jarejuee. Jarejopooa esage 'jau aipo pyu. Jane jarejomogemogyppygukaa Jejui 'ga ree. ²⁰Janeruwarete 'ga Jejui 'ga rerowiarukaa janepytuna 'gã nupe. A'eramũ pẽẽ a'eramũ 'ga rerowiar awi 'gã momoirukare'ema 'gã nemi'ue'ema 'u are. Nitywi futari i'upyre'ema mama'e mũ pẽ nupe numiamũ. A'ere jane jarepytuna 'gã motywerukari Jarejuwarete 'ga upe 'gã nemi'ue'ema 'gã nupe i'uukar ire. Nia'wyri nanuara. ²¹A'eramũ jane mama'e 'wawe'em nanuara 'gã neape jarejemogyau, “wyro'o 'ua je kwaukat je motywerukaa Jarejuwarete 'ga upe” 'jara 'gã neape. “Y'waynana rykura nanẽ je kwaukaa 'ga upe nũ” 'jara 'gã neape nanẽ i'wawe'em nũ. ²²Pẽẽ mũ nipo 'jau: “Nitywi futari i'upyre'ema jee”, 'jau nipo pẽẽ. A'eramũ pẽẽ etee futat i'wau pejemogyau pejeapyakawe'em 'gã nee. 'Gã nowase te kasi ajee pe'u ne. “Pe'u etee” 'jawe'em nanẽ 'gã nupe 'gã muewe'em ne. Jarejuwarete 'ga upe etee pejeporogytau 'gã nee. “Jarejuwarete 'ga upe etee je esage ma'e apoi” 'jara 'gã aku'iramũ akou. Nojenosĩ futari 'ga Jarejuwarete 'ga wi. ²³“Aipo 'u re sipo je jemote'ari Jarejuwarete 'ga upe” 'jara 'gã ojekwau futat Jarejuwarete 'ga upe aipo 'u re. Nokwaawi 'ga Jarejuwarete 'ga remifutara aipo are. A'eramũ 'ga aipo 'u re ojemotywea Jarejuwarete 'ga upe. “Aga nojemotyweri Jarejuwarete 'ga upe” 'e re jane mama'e apou. A'eramũ jane jarejemotywere'ema 'ga upe.

Jejui 'ga ree pejomogemogyppyk

15 ¹Jane Jejui 'ga ree ojemogyppygarete ma'eramũ ki jane 'ga ree ojemogyppy'gi ma'e 'gã poaa 'ga ree 'gã mojemogyppyg are. A'eramũ futat 'gã moywrafena 'ga rerowiar are. Jarejee etee kasi janerea'arine. ²Jarepytuna 'gã nee nanẽ ki janerea'at jarejemogyau. “Maran je tepytuna 'ga poaa, 'ga mojemogyppygukareteu Jejui 'ga ree?” 'jau ki jane jarejeupe, jarejea'aramũ 'gã nee. A'eramũ jane jarejemogyau esage mama'e apou 'ga nowase Jejui 'ga ree 'gã mojemogyppygukaawamũ. ³Naojettee rũi Jejui 'ga rea'aramũ. Naojemuorypawamũ ete rũi 'ga mama'e apoi, 'Uwarete 'ga je'ega 'gã enupa. 'Ga rerekou tyweaete agawewi 'gã. A'etea 'ga 'Uwa 'ga je'ega wenup. Ymã te 'ga amũ ka'arana kwasiari 'ga ree rakue:

“Ene kurapa 'gã je nanẽ je kurapa nũ, Kiapi'ni”,

'jau 'ã 'ga je'ega 'upa ka'aran are ojekwasiaa rakue, Jejui 'ga kurapawer are futat 'ga inuga rakue.

⁴Naokwasiarukat tee rũi Janeruwarete 'ga ka'arana 'gã nupe rakue. Wemifutar are jane mul'jawamũ te 'ga ka'arana kwasiarukari inugukaa 'gã nupe rakue. Imogytaramũ jane jarejemu'jau mama'eay upe jareapyterãtã are. 'Ga je'ega rerekwara ka'arana jane imogytaa jane maku'iu jane mogyau. A'eramũ jane 'ga pyri jarejemogy rapesaka jarejemogyau. ^{5,6}Jarejuwarete 'ga upe teje'ega monou te'yina pẽ nee: “Ene te 'ã Oreruwaretea, Kiapi'ni. Ene te 'ã ore muapyterãtã ape mama'eay upe. Ene te 'ã ore maku'iu mama'e are. A'eramũ ki ene eja'yra 'ga rerowiaara 'gã mogyau majepi 'yweteewara 'jawe”, 'jau je Jarejuwarete 'ga upe

pẽ nee. Majepei 'yweteewara 'jawe pejemogyramũ nipo pẽẽ mama'e apou Jejuu Kristu 'ga 'jawerimũ etee futat. A'eramũ nipo pẽẽ Jarejuwarete 'ga muorypa, Jarejararete 'ga, Jejuu Kristu 'ga Ruwarete 'ga muorypa pejeju'jaju'jawe etee futat.

⁷Jejuu Kristu 'ga oporomutaramũ pẽ nee. A'eramũ ki pẽẽ pejeporomutaramũ pejemogyau pejejuee. Jejuu 'ga pejefutara 'jawe ete futat pejafutat.

Aipoa aporamũ nipo pẽ nesakara 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa pẽ nee.

⁸Ymã Janeruwarete 'ga 'jau judeu ypy 'gã nupe rakue: “Anure nipo je tejemipyyrũmera 'ga muri pẽ nupe pẽ katu'okawamũ”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue.

A'eferupi te futat aje 'ã 'ga wa'yra 'ga muri 'gã nupe. “U'eawer imũ etee futat

Janeruwarete 'ga mama'e apoi”, 'jau jane jarejeapyoramũ ee. ⁹Jejuu 'ga mura

Janeruwarete 'ga muorywukaa judeue'ema 'gã nupe. “Ene te 'ã erejemuaẽm ore ree. Ma'eramũ 'ã eja'yra 'ga eremut ore katu'okawamũ”, 'jau judeue'ema 'gã

Jarejuwarete 'ga muorypa ee. Ymã 'ga amũ ka'arana kwasiari aipo are rakue:

“Anure nipo je maraka'agi ene upe judeue'ema 'gã pype.

'Mama'e esagea ereapo jee. A'eramũ je ene muorypa ee’, 'jau je temaraka'aga ene upe”,

'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

¹⁰Aipo are wẽjẽmĩ futat 'ga amũ ka'arana kwasiaa rakue:

“Janeruwarete 'ga judeu 'gã amũ'ẽ ypy imogyau wemiayuwamũ.

'Gã netee futat judeue'ema 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa ajemogyau”,

'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

¹¹Aipo are wẽjẽmĩ futat amũ 'upa nũ:

“Judeue'emamũ nanẽ ki pẽẽ Jarejuwarete 'ga muorypa.

Najuejue etee futat ywy pewaramũ 'ga muorypa”,

'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue.

¹²Isai 'ga nanẽ ka'arana kwasiaa aipo are futat rakue nũ:

“Anure nipo Jese 'ga juapyra 'ga amũ ruri pẽ nupe. Judeue'ema 'gã

'wyraramũ nipo 'ga akou.

Anure nipo 'ga jane rerawau jane mogyau ywag ipe, 'jau nipo

judeue'ema 'gã 'ga upe”,

'jau Isai 'ga ka'arana kwasiaa inuga ee rakue.

¹³Janeruwarete 'ga ojeapesagukaa janee. Anure ojepyri jarejeroo jane

iapesaka jarejemogyau. Afutat je 'ga pẽ maku'ia. 'Ga pẽ mopy'ata'waa

nanẽ je ifutaa nũ. Werowiarãmũ nipo 'ga aipo apou pẽ nupe. U'agesage

pãjẽ mũ 'ga ojee pẽ mojemogypygyukaa tãmẽjẽ. A'eramũ nipo pẽẽ

pejejerowiaa ojepyri 'ga pejejeroo are.

Paulo 'ga remifutat

¹⁴Pẽẽ jerewirera 'jawe. Kũjãnamũ pẽẽ jerenyra 'jawe nanẽ nũ. Pejepota'wa

esageramũ a'e pejemogyau pejejuee. Aipoa je ikwaapa. Peje'akwaawamũ

nanẽ a'e pejemogyau nũ. A'eramũ pẽẽ pejejamu'akwaaparũmũ mama'e are.

¹⁵Aipoa a'jea futat. A'etea je ka'arana kwasiaa mama'e are pẽ muea'aawamũ.

Tejenosõue'em futat je ka'arana kwasiaa imonou pẽ nupe. ¹⁶Janeruwarete 'ga je mogou Jejui 'ga upe oporowyky ma'eramũ. Judeue'emamũ pẽ nupe 'ga je monoi Jejui 'ga mome'waukaa pẽ nupe. A'eramũ je pẽ mu'jau 'ga ree tekyjawe'em: Jejui 'ga pẽẽ erowiaramũ Janeruwarete 'ga pẽ katu'oka pẽ mogyau wemiayuwamũ. U'agesagea 'ga imua pẽ nupe, pẽ muesageawamũ ojeupe, 'jau je pẽ nupe. 'Ga 'Agesagea pẽ muesage re 'ga worrywamũ 'ũina pẽ nee. ¹⁷Jejui Kristu 'ga ree je jemujari. A'eramũ je tejerowiaa Jarejuwarete 'ga upe teporowyky are te'ỹina. ¹⁸A'eramũ je 'ga upe teporowykyawera mome'wau pẽ nupe. Tejenosõue'em je imome'wau pẽ nupe. Natejetee rui je porowykyi 'ga upe. 'Ga te je moporowykyukat ojeupe. Jejui 'ga je mogou judeue'emamũ pẽ nupe, 'Uwa 'ga je'ega renuwukaawamũ pẽ nupe ikue. Te'eawer imũ nipo je 'ga rerowiarukaa pẽ nupe ikue. Tejemiapofer imũ nanẽ nipo je 'ga rerowiarukaa pẽ nupe nũ. ¹⁹U'agesagea 'ga imua jee. A'eramũ je 'ga pãjẽ mũ aeremiapoe'ema apou. A'eramũ 'ga aipo resag ire 'ga rerowiaa. Amunawa moyka je tewau tekou 'ga mome'wau kwe pewara 'gã nupe. Jerusareg ipe je 'ga mome'u ypyrugi ikue. A'e awi je tewau 'ga mome'wau tekou 'gã nupe amuna'wi pe. Amuna'wi moyka 'ga mome'wau ikue. Tewau tewaẽma Iliria ka'a pe. A'eramũ je Iliria ka'a pewara 'gã nupe nanẽ Kristu 'ga mome'wau ikue. ²⁰Kristu 'ga ree jeporomome'uweramũ 'ga rera renupare'ema 'gã nupe. Nafutari je 'ga mome'uawera amunaw ipe etee 'ga mome'ua tekoa 'ga amũ py'rau nũ. Najeporomome'uweri je 'ga rera renupara 'gã nupe ete. 'Ga rera renupare'ema 'gã nupe 'ga mome'u are te jefeweramũ. ²¹Ymã 'ga amũ ka'arana kwasiaa ee rakue:

“Ga rera renupare'ema 'gã nanẽ 'ga rera wenup futat nũ.

'Ga rera kwaapare'ema 'gã nipo 'ga rer are eapyo nanẽ akou”,
'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

²²Ma'eramũ je 'ã nooa'nei pẽ pyri. 'Ga rera renupare'ema 'gã nupe ra'ne je oi 'ga mome'wau. ^{23,24}Auwara 'gã nupe je Kristu 'ga mome'wau'jau'japa. A'eramũ nipo je tewau pẽ nesaka. Ymã we jeparuesagiweramũ pẽ nee. A'eramũ nipo je tewau pẽ nesaka. Anure nipo je oi Espãjã wyy pe. A'eramũ je tewaw ipe Roma pe tekotekou'i tepytau ra'ne. Pejejepype je rekoramũ nipo jane jareku'iramũ jarejuee. A'eramũ nipo pẽẽ mama'e mua jee jeremirerooramũ je poaawamũ.

²⁵A're je nooi we. Jerusareg ipe ra'ne je oi, Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã poaawamũ. ²⁶Masetoni wyy pe Jejui 'ga rerowiaara 'gã ka'aranũũ pe muri jee Akaja wyy pewara 'gã netee ail'i, Jerusareg ipewara 'gã, Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe ail'i. Jerusareg ipewara 'gã amũ nitywi futari mama'e pyu. A'eramũ kwe pewara 'gã ka'aranũũ mua 'gã nupe 'gã poaawamũ. A'eramũ je a'e rerawau Jerusareg ipe 'gã nupe. ²⁷Wemifutar imũ etee futat 'gã oka'aranũũ majatykau 'gã nupe, 'gã poaawamũ. A'ea 'gã nemiapoa esage futat. Judeu 'gã futat Jejui 'ga mome'wau judeue'ema 'gã nupe rakue. A'eramũ 'awamũ judeue'ema 'gã ka'aranũũ monou judeu 'gã nupe 'gã poaawamũ. Aipoa esage futat. ²⁸A'eramũ je 'gã ka'aranũũ rerawau 'gã nupe. 'Gã nupe eroo ejar ire te nipo je oi Espãjã wyy pe. Tewaw ipe nipo je tepytawaipa pẽ pyri. ²⁹Pẽ nupe tewaẽm ire nipo je

tejeupe Jejui 'ga remiapofera mome'wau pẽ nupe. Pẽ pype je rekoramũ nipo Kristu 'ga mama'e esage apou'jau'japa janee.

³⁰Jejui Kristu 'ga janejararetea. 'Ga ree jane jemogypygyi jarejemogyau. Janeruwarete 'ga 'Agesagea jarejafutarukaa janee. A'eramũ ki pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe je ree, je poaawamũ. ³¹“Ea'gu ki Paulo 'ga ejerowiare'ema 'gã nui Judeja ywy pewara 'gã nui, Kiap'ni. Ejerowiaara 'gã emaku'iukat Jerusareg ipe Paulo 'ga remireroofer are. Judeue'ema 'gã ka'aranũ are ene 'gã maku'iu”, pe'je ki 'ga upe pejeje'ega monou 'ga upe je ree.

³²Aipoa Jarejuwarete 'ga iapo re nipo jeku'iramũ tewaẽma pẽ nupe. Pẽ pyri Jarejuwarete 'ga teo futaramũ nipo je oi futari pẽ pyri. A'eramũ nipo jane jareku'iramũ jarejuee. ³³Janeruwarete 'ga jane mopy'ata'waara mama'e are. Pẽ pype 'ga rekoa je ifutaa tekou. A'jea futat je'ea.

Oje'ega 'ga imonou 'gã nupe 'gã futaa

16 ¹Anurenure'i nipo janerenyra eẽ, Fepe eẽ oi pẽ pyri. Jarejuwarete 'ga upe eẽ porowykyi Sẽkreja 'jaw ipe, Jejui 'ga rerowiaara 'gã poaaramũ. ²A'eramũ ki pẽe pejejeupe eẽ waẽmamũ pẽe eẽ monou pejejog ipe. Jarejararete 'ga pejejeupe iwaẽma 'jawe futat pẽe eẽ rerekou eẽ monou pejejog ipe. Nanuara ki Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ siapo jarejaupe. Jejui Kristu 'ga upe eẽ porowykyi. A'eramũ pẽe eẽ poaa, mama'e monou eẽ upe eẽ ifutaramũ. Ymã eẽ je poari ai'i. Tekotee 'gã nanẽ eẽ ipoaa nũ.

³Prisira eẽ upe je teje'ega rerooukari eẽ futaa. Eẽmena 'ga upe nanẽ nũ, Akira 'ga upe nanẽ je imonou nũ. Je pyri futat 'gã nekoi oporowykyau Jejui Kristu 'ga upe ikue. ⁴Gã futat je jukaukare'ema ikue, je a'gwau ikue. 'Gã etee ojejukaukaa werewi je a'gwaaw ipe ikue. A'eramũ je teku'iramũ 'gã nee, 'gã mome'wau kwe pewara 'gã nupe. A'eramũ judeue'ema 'gã nanẽ aku'iramũ 'gã nee nũ, 'gã je a'guawer are nũ. “Au'jete pea'gu Paulo 'ga rakue”, 'jau 'gã 'gã nupe je ree. ⁵Akira 'ga rog ipe kwaiwete 'gã jatykai Jarejuwarete 'ga muorypawamũ. A'eramũ je 'gã nog ipe ajatyka ma'eramũ 'gã nupe nanẽ teje'ega monou 'gã futaa nũ.

Ipeneto 'ga jejekoty'aawaretea. 'Ga ra'ne Jejui 'ga rerowiaa Asia ywy pe ikue. 'Ga upe je teje'ega monou 'ga futaa nũ. ⁶Mari eẽ upe nanẽ je teje'ega monou eẽ futaa nũ. Pẽ nupe eẽ porowykyi kwaiwete. ⁷Átrõniku 'ga upe, Juniasi eẽ upe je teje'ega monou 'gã futaa. Jepyntuna futat 'gã. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã 'gã imonou imunepa moromunepawa pype je pyri ikue. 'Gã Jejui 'ga remimonofera nanẽ futat rakue nũ. Ymã Jejui 'ga 'gã monou ojemome'waukaa rakue. Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'gã kwaapa najuejue etee futat. Kristu 'ga ree 'gã jemogypygyi je renunewe futat rakue.

⁸Ápriatu 'ga upe nanẽ je teje'ega monoi nũ. Jarejararete 'ga ree 'ga jemujari. Jekoty'aawa 'ga. ⁹Upanu 'ga upe nanẽ je teje'ega monou. Ore 'jawe 'ga porowykyi Kristu 'ga upe. Estaki 'ga upe nanẽ je teje'ega monou. Estaki 'ga jejekoty'aawaretea. ¹⁰Apeles 'ga upe nanẽ je teje'ega monou nũ. Mama'eay upe 'ga wapyterãtãnamũ opoire'ema Kristu 'ga rerowiar awi.

Aristaporu 'ga pytuna 'gã nupe nanẽ je teje'ega monou. ¹¹Eroitãu 'ga upe nanẽ je teje'ega monou. Jepyntuna futat 'ga 'ã. Narisu 'ga pytuna 'gã amũ nupe nanẽ je teje'ega monou, Jejui 'ga rerowiaaramũ 'ga nupe.

¹²Trifena ãẽ upe, Trifosa ãẽ upe we je teje'ega monoi. Jarejararete 'ga upe nanẽ 'gã porowykyi nũ. Persi ãẽ jejekoty'aawa. Jarejararete 'ga upe ãẽ nanẽ oporowykyau kwaiwete. ãẽ upe nanẽ je teje'ega monoi ãẽ futaa. ¹³Rufu 'ga upe nanẽ je teje'ega monou nũ. Jarejararete 'ga upe oporowyky ma'ere'te 'ga. 'Ga y ãẽ upe nanẽ je teje'ega monou. Wa'yra 'jawe ãẽ je rerekoi jepi. ¹⁴Asikrito 'ga upe, Flegõte 'ga upe, Hermes 'ga upe, Patrobas 'ga upe, Hermas 'ga upe, 'gã pytuna 'gã nupe we. ¹⁵Filologo 'ga upe, Julia ãẽ upe, Nereu 'ga upe, 'ga renyra ãẽ upe, Olipas 'ga upe. Mĩmera 'gã nupe je teje'ega monou 'gã futaa. 'Gã pyriwara 'gã nupe we futat je teje'ega monoi, Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ 'gã nupe juejue je teje'ega monou.

¹⁶Pejoman pãwẽ pãwẽ ki 'gã 'gã futaa. Jejui 'ga rerowiaara 'gã juejue oje'ega monou pẽ nupe, pẽ futaa.

Paulo 'ga 'gã mu'akwaapawet

¹⁷Pẽẽ jerewirera 'jawe. Kũjãnamũ pẽẽ jerenyra 'jawe. A'eramũ je pẽ mu'akwaapa mama'e are. Oo ekoete nipo 'gã amũ o'meramũ Jejui 'ga rerowiaaramũ pẽ nupe: "Simotesirũgatu 'gã 'jau, 'gã mojo'okawamũ 'jau", 'jau nipo 'gã awau pẽ nupe. Pejea'gu ki 'gã nui. Perowiat kasi 'gã je'ega ne. "Gã pẽ mu'ea nia'wyrĩ futari. Ore te aramu'e esage pẽẽ", 'jau nipo 'gã awau pẽ nupe. Pejepe'a etee ki 'gã nui. ¹⁸NaJanejararete 'ga remiayuwa 'gã nũĩ poromũ. NaKristu 'ga upe rui aipo 'gã porowykyi. Wemifutar imũ etee 'gã ajamu'jau ekoete. O'meramũ te 'gã 'i, i'akwaawe'ema 'gã moryteeu ee.

¹⁹A'ere nanarũĩ pẽẽ. Jejui 'ga ree morogyta esagea pẽẽ erowiaa pejejemogyau. A'eramũ je tekul'iramũ pẽ nee. Afutat je pẽẽ mama'e esage etee iapoa. Pẽẽ mama'e tywera apoa je ifutare'ema. ²⁰Janeruwarete 'ga jane mopy'ata'wararetea. Anurenure'i nipo 'ga mama'eukwaawa 'wyrĩara pãjẽ mateepapa pẽ nupe. A'eramũ nipo emiayuwa pẽ moryteeu'jape'ema mama'e are. Jarejararete 'ga upe je je'egi pẽ nee tekou: "Mama'e esagea eapo 'gã nupe. Ejejuka esage Roma pewara 'gã nee", 'jau je Jarejararete 'ga upe, Jejui Kristu 'ga upe pẽ nee tekou.

²¹Timoteo 'ga, je pyri oporowyky ma'ea 'ga nanẽ oje'ega monou pẽ nupe pẽ futaa. Lusu 'ga, Jasãu 'ga, Sosipatu 'ga. Judeua 'gã je 'jawe. 'Gã nanẽ "Jaruite te 'gã jemogyi" 'ea werooukat pẽ nupe nũ.

²²Tersiuramũ je upe Paulo 'ga ka'arana kwasiarukari jee pẽ nupe. Jejui 'ga rerowiaaramũ je nanẽ teje'ega monou pẽ nupe nũ. ^{23,24}Gaio 'ga rog ipe je rekoi. 'Au futat Jejui 'ga rerowiaara 'gã ajatykau Jarejuwarete 'ga muorypawamũ. Gaio 'ga nanẽ oje'ega monou pẽ nupe. Erasto 'ga nanẽ oje'ega monou pẽ nupe. 'Auwaramũ ore 'wyrĩara 'ga upe ka'aranũũ raarana 'ga. Kwaritu 'ga nanẽ oje'ega monou pẽ nupe. Janerewirera 'jawe 'ga nanẽ futat.

Jarejuwarete 'ga muorypawet

²⁵Simuoryp ki Jarejuwarete 'ga! 'Ga 'ã Jejui 'ga rerowiarukararũmũ pẽ nupe. Jejui Kristu 'ga ree morogyta esagea je imome'wau kwe pewaramũ pẽ nupe. Ymã Janeruwarete 'ga namueapyoi 'gã Jejui 'ga ree rakue. A'ere 'awamũ 'ga jane mueapyoi 'ga ree. ²⁶Ymã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa ka'aran are oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue. Jejui 'ga ree 'gã ka'arana kwasiari. A'ere Janeruwarete 'ga 'gã namueapyo katui ee. A'eramũ 'gã weapyoe'emamũ ajemogyau ee rakue. A'ere 'awamũ Janeruwarete 'ga, Okoeteete ma'e 'ga jane mueapyo katui ee. A'eramũ 'ga Jejui 'ga mome'waukaa janee. “Jejui 'ga ree morogyta esagea pemome'u kwe pewara 'gã nupe najuejue etee. A'eramũ 'gã 'ga rerowiaa, 'ga je'ega renupa”, 'jau 'ga janee jane monou 'ga mome'wawamũ.

²⁷A'eramũ ki jane a'e are Jarejuwarete 'ga muorypa. 'Ga 'ã i'akwaaw ekoete ma'e 'gã wapyraap. Ymã 'ã 'ga Jejui Kristu 'ga muri ywy pe 'ga jukaukaa janetywera mepyawamũ rakue. A'eramũ ki jane a'e are 'ga muorypa.

Kweramũ jeje'ega.